

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
JP AUTOCESTE FBIH D.O.O MOSTAR**

na dan 31.12.2013. godine

Broj: 06-06/14

Sarajevo, maj 2014. godine

SADRŽAJ

I.	NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE.....	2
II.	GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI JP AUTOCESTE FBiH D.O.O MOSTAR	4
	Bilans uspjeha za period 01.01. – 31.12.2013. godine.....	1
	Bilans stanja na dan 31.12.2013. godine.....	2
	Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 01.01. do 31.12.2013. godine	3
	Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2013.	4
III.	NACRT IZVJEŠTAJA O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	5
1.	Uvod	5
2.	Predmet, cilj i obim revizije	5
3.	Postupanje po preporukama iz prethodnog izvještaja	6
4.	Sistem internih kontrola	8
5.	Obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i finansiranje.....	9
6.	Planiranje i izvještavanje.....	9
7.	Prihodi i rashodi.....	11
7.1	Prihodi	11
7.2	Rashodi.....	15
7.2.1	Nabavna vrijednost prodane robe.....	15
7.2.2	Materijalni troškovi.....	15
7.2.3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	15
7.2.4	Troškovi proizvodnih usluga.....	17
7.2.5	Amortizacija	18
7.2.6	Troškovi rezervisanja	19
7.2.7	Nematerijalni troškovi.....	19
8.	Finansijski rezultat	20
9.	Stalna i tekuća sredstva, kapital i obaveze	20
9.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani	20
9.2	Tekuća sredstva	24
9.2.1	Zalihe.....	24
9.2.2	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	25
9.2.3	Potraživanja i plasmani	26
9.3	Kapital.....	26
9.4	Obaveze, rezervisanja i razgraničenja.....	28
9.4.1	Dugoročne obaveze.....	28
9.4.2	Kratkoročne obaveze.....	29
9.4.3	Vremenska razgraničenja.....	30
10.	Sudski sporovi	30
11.	IT kontrole u zatvorenom sistemu naplate na autoputu u dijelu podrške procesu blagajničkog poslovanja	30
12.	Javne nabavke.....	32
13.	KOMENTAR	32
IV.	REZIME DATIH PREPORUKA	33

I. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **JP AUTOCESTE FBiH D.O.O. MOSTAR** (u daljem tekstu: Društva) za 2013. godinu (Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama na kapitalu i Izvještaj o gotovinskim tokovima) na dan 31. decembar 2013. godine i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS). Ova odgovornost obuhvata kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima.

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Društva je odgovorno i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa na osnovu kojih su transakcije i iznosi objavljeni u finansijskim izvještajima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i primjenjivim Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonskim propisima. Ova odgovornost uključuje provođenje procedura, kako bi se dobili revizijski dokazi o tome da li se sredstva koriste za namjene utvrđene zakonima i propisima. Procedure uključuju procjenu rizika od značajnog neslaganja sa zakonima.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

- 1. Poslovanja sa gotovinom (naplata cestarine) nije usklađeno sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Pravilnikom o računovodstvenim politikama JP „Autoceste FBiH“ d.o.o. i Uputstvom o obavljanju poslova naplate cestarine na autocestama, brzim cestama i objektima sa naplatom. Navedeno potvrđujemo time da se naplata obavlja u različitim valutama, kao i bankovnim karticama, a da se blagajnički dnevnik i plog pazara kao prihod sačinjavaju i evidentiraju poslije potvrde banke na dnevni izvještaj blagajne, što u konačnici može imati uticaja na iskazane prihode, obzirom da isto nije usklađeno sa navedenim zakonskim i drugim propisima, što je šire pojašnjeno u tačkama: 7.1 Prihodi i 9.2.1. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.**

2. U decembru 2013. godini donesena je Procedura prenosa projekata iz pripreme u upotrebu, kojom su utvrđene nove amortizacione stope za pripadajuće dijelove objekata niskogradnje. Donji stroj prometnice (za koji je u ranijem periodu amortizaciona stopa bila 0%), razdvojen je na dva dijela: donji stroj čija stopa i dalje ostaje 0% i gornji nosivi stroj, gdje se uvodi nova stopa amortizacije 2,50%. Društvo je u 2013. godini izvršilo obračun amortizacije primijenivši navedene amortizacione stope za novopuštene dionice puta Kakanj-Bilješevo i Bijača-Kravice. Nove amortizacione stope nisu primjenjene na dionice, koje su ranije izgađene i stavljene u upotrebu. Kako objašnjavaju odgovorni radi se o 37 km ranije izgrađene autoceste, a Društvo ne raspolaže podacima o razdvojenim vrijednostima donjeg stroja prometnice. Revizorski tim ne može kvantificirati efekte neobračunate amortizacije, a samim time ne može kvantificirati ni efekte koliko su troškovi podcijenjeni a finansijski rezultat precijenjen u 2013. godini, što je šire pojašnjeno u tački 9.1. Stalna sredstva i dugoročni plasmani.

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji **JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar**, po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2013. godine, rezultate poslovanja i gotovinski tok za godinu koja je završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Društva u toku 2013. godine osim za naprijed navedene kvalifikacije bile su usklađene u svim značajnim aspektima sa odgovarajućim zakonskim i drugim propisima.

Bez dalje kvalifikacije skrećemo pažnju na sljedeće:

- Društvo tokom cijele 2013. godine nije imalo Nadzorni odbor, što je propust Resornog ministarstva i Vlade FBiH. Neimenovanjem Nadzornog odbora (a što je bila obaveza u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH), izostala je funkcija organa upravljanja koji nadzire poslovanje Društva i rad Uprave. Određena pitanja iz nadležnosti Nadzornog odbora od strane Uprave Društva direktno su prosljeđivana Resornom ministarstvu i Skupštini na razmatranje.

Sarajevo, 29.04.2014. godine

Zamjenik generalnog revizora
Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor
Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

II. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI JP AUTOCESTE FBiH D.O.O MOSTAR

Bilans uspjeha za period 01.01. – 31.12.2013. godine

JP AUTOCESTE FBiH D.O.O MOSTAR

	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna god.
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 3)	95.790.288	95.985.441
1	Prihodi od prodaje robe	49.023	15.598
2	Prihodi od prodaje učinaka	21.417.019	15.150.147
2	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	-	-
3	Ostali poslovni prihodi	74.324.246	80.819.696
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7)	20.096.939	14.215.295
1	Nabavna vrijednost prodane robe	80.717	338.550
2	Materijalni troškovi	651.262	655.624
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	6.774.500	4.916.288
4	Troškovi proizvodnih usluga	5.144.937	3.270.094
5	Amortizacija	6.016.313	4.153.672
6	Troškovi rezervisanja	491.988	318.415
7	Nematerijalni troškovi	937.222	562.652
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)	75.693.349	81.770.146
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)	-	-
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 2)	2.958.129	4.837.155
1	Prihodi od kamata	2.693.575	4.683.458
2	Ostali finansijski prihodi	264.554	153.697
V	Finansijski rashodi (od 1 do 2)	1.463.994	136.261
1	Rashodi kamata	1.228.996	291
2	Ostali finansijski rashodi	234.998	135.970
VI	Dobit od finansijske aktivnosti (IV-V)	1.494.135	4.700.894
	Gubitak od finansijske aktivnosti (V - IV)	-	-
VII	Dobit redovne aktivnosti (III - VI)	77.187.484	86.471.040
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III - VI)		
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 4)	23	54.579
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	-	-
2	Dobici od prodaje materijala	-	-
3	Naplaćena otpisana potraživanja	-	-
4	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	23	54.579
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 4)	882.059	20.509
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	870.906	20.497
2	Manjkovi	7.375	-
3	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	3.778	12
4	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	-	-
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX - X)	-	34.070
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X - IX)	882.036	-
	PRIHODI I (RASHODI) OD USKLAĐIV.VRIJEDN.SREDSTAVA	-	(73.601)
1*	Prihodi iz osnova promjene računovod. politika i ispravki neznčajnih grešaka iz ranijih perioda	-	-
2*	Rashodi iz osnova promjene računovod. politika i ispravki neznčajnih grešaka iz ranijih perioda	246.875	84.394
	UKUPAN PRIHOD PERIODA (I+IV+IX+1*)	98.748.440	100.877.175
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+X+2*)	22.689.867	14.530.060
	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA - NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIII	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	76.058.573	86.347.115
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1	Porezni rashodi perioda	-	-
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIV	Neto dobit neprekinutog poslovanja	76.058.573	86.347.115
	DOBIT ILI GUBITAK OD PREKINUTOG POSLOVANJA		
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XV	Neto dobit perioda	76.058.573	86.347.115
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK	-	-
	Ukupni neto sveobuhvatni dobit perioda	76.058.573	86.347.115

Ensad Karić, Direktor

Bilans stanja na dan 31.12.2013. godine		
JP AUTOCESTE FBiH D.O.O MOSTAR		
Pozicija	Neto iznos tekuće godine	prethodne godine
A K T I V A		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	1.238.140.460	804.953.538
Nematerijalna sredstva	60.606.420	21.291.747
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.149.533.040	701.660.791
Investicijske nekretnine	-	-
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	1.000	1.000
Dugoročni finansijski plasmani	3.000.000	62.000.000
Druga dugoročna potraživanja	25.000.000	20.000.000
Dugoročna razgraničenja	-	-
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
C) TEKUĆA SREDSTVA	70.190.936	84.850.391
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	584.240	721.807
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	69.606.696	84.128.584
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	-	-
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	1.308.331.396	889.803.929
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna aktiva	-	-
UKUPNO AKTIVA	1.308.331.396	889.803.929

P A S I V A		
A) KAPITAL	664.386.358	588.528.135
Osnovni kapital	422.241.457	422.441.808
Upisani neplaćeni kapital	-	-
Emisiona premija	-	-
Rezerve	-	-
Revalorizacione rezerve	-	-
Nerealizovani dobiti	-	-
Nerealizovani gubici	-	-
Neraspoređena dobit	242.144.901	166.086.327
Gubitak do visine kapitala	-	-
Otkupljene vlastite dionice i udjeli	-	-
B) DUGOROČNA REZERVISANJA	59.387.616	18.822.536
C) DUGOROČNE OBAVEZE	471.170.183	233.093.665
D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
E) KRATKOROČNE OBAVEZE	110.653.666	48.701.316
Kratkoročne finansijske obaveze	32.004.491	16.002.245
Obaveze iz poslovanja	76.435.011	31.281.274
Obaveze iz specifičnih poslova	-	-
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ost.prim.zaposlenih	541.440	477.459
Druge obaveze	1.640.284	923.523
Obaveze za PDV	-	-
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	32.440	16.815
Obaveze za porez na dobit	-	-
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	2.733.573	658.277
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
POSLOVNA PASIVA	1.308.331.396	889.803.929
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna pasiva	-	-
UKUPNO PASIVA	1.308.331.396	889.803.929

Ensad Karić, Direktor

Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 01.01. do 31.12.2013. godine			
(IZRAVNI METOD)			
JP AUTOCESTE FBiH D.O.O MOSTAR			
	O p i s	Tekuća godina	Prethodna godina
A.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
I	Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (od 1 do 3)	2.928.693	2.042.631
1	Prilivi od kupaca i primljeni avansi	2.582.927	1.713.599
2	Prilivi od premija, subvencija, dotacija i sl.	-	526
3	Ostali prilivi od poslovnih aktivnosti	345.766	328.506
II	Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (od 1 do 5)	522.832.988	256.352.644
1	Odlivi iz osnova isplate dobavljačima i dati avansi	510.444.231	235.945.892
2	Odlivi iz osnova plaća, naknada plaća i drugih primanja zaposlenih	6.118.939	4.345.084
3	Odlivi iz osnova plaćenih kamata	5.443.017	4.533.199
4	Odlivi iz osnova poreza i drugih dadžbina	60.359	69.799
5	Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	766.442	11.458.670
III	Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I – II)	-	-
IV	Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	519.904.295	254.310.013
B.	GOTOVINSKI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI		
I	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	117.215.181	3.541.437
1	Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	-
2	Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela	-	-
3	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	-	-
4	Prilivi iz osnova kamata	-	-
5	Prilivi iz osnova divideni i učešća u dobiti	2.687.157	3.541.437
6	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	114.528.024	-
II	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	5.000.000	22.110.425
1	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	5.000.000
2	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	-
3	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	-
4	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	5.000.000	17.110.425
III	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti	112.215.181	-
IV	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti	-	18.568.988
C.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
I	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (od 1 do 4)	394.245.964	254.391.532
1	Priliv iz osnova povećanja osnovnog kapitala	-	-
2	Priliv iz osnova dugoročnih kredita	265.969.974	167.992.264
3	Priliv iz osnova kratkoročnih kredita	-	-
4	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	128.275.990	86.399.268
II	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (od 1 do 6)	18.177.062	13.112.722
1	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	-
2	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	11.891.210	6.876.369
3	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	-
4	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	-	-
5	Odlivi iz osnova isplaćenih dividendi	-	-
6	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	6.285.852	6.236.353
III	Neto prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (I-II)	376.068.902	241.278.810
IV	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (II-I)	-	-
D.	UKUPNI PRILIVI GOTOVINE	514.389.838	259.975.600
E.	UKUPNI ODLIVI GOTOVINE	546.010.050	291.575.791
F.	NETO PRILIV GOTOVINE (D-E)	-	-
G.	NETO ODLIV GOTOVINE (E-D)	31.620.212	31.600.191
H.	Gotovina na početku izvještajnog perioda	62.093.689	93.693.880
I.	Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	-
J.	Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	-
K.	Gotovina na kraju izvještajnog perioda (H+F-G+I-J)	30.473.477	62.093.689

Ensad Karić, Direktor

Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2013.				
JP AUTOCESTE FBiH D.O.O MOSTAR				
VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Ost. rezerve	Akumulir. nerasp. dobit/ nepokriv. gubitak	UKUPNI KAPITAL (2+3+4)
1	2	3	4	5
1.Stanje na dan 31/12/2011. Godine	422.441.808	-	-	422.441.808
2.Efekti promjena u rač.un.politikama	-	-	-	-
3.Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-
4.Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2011. godine, odnosno, 01.01.2012. godine	422.441.808	-	-	422.441.808
5.Efekti revalorizacije materijalnih i nemater.sredstava	-	-	-	-
6.Nerealizovani dobiti/gubici po osn.finansijskih sred.raspol.za prodaju	-	-	-	-
7.Kursne razlike nastale prevođenjem fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-
8.Neto dobit(gubitak perioda) iskazan u bilansu uspjeha	-	-	86.347.115	86.347.115
9.Neto dobiti/gubici prizn.dir.u kapitalu	-	-	79.739.212	79.739.212
10.Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriva dobitka	-	-	-	-
11.Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-
12.Stanje na dan 31/12/2012.god	422.441.808	-	166.086.327	588.528.135
13.Efekti promjena u rač.politikama	-	-	-	-
14.Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-
15.Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2012.god.odnosno 01.01.2013.g.	422.441.808	-	166.086.327	588.528.135
16.Efekti revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava	-	-	-	-
17.Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finans.sreds.raspol.za prodaju	-	-	-	-
18.Kursne razlike nastale prevođenj. fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-
19.Neto dobit (gubitak) perioda iskazan u bilansu uspjeha	-	-	76.058.574	76.058.574
20.Neto dobiti/gubici priznati u kapit.	-	-	-	-
21.Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriva gubitka	-	-	-	-
22.Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	(200.351)	-	-	(200.351)
23.Stanje na dan 31.12.2013.godine	422.241.457	-	242.144.901	664.386.358

Ensad Karić, Direktor

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje.

III. NACRT IZVJEŠTAJA O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

1. Uvod

Javno preduzeće Autoceste Federacije BiH d.o.o Mostar (u daljem tekstu: Društvo) je osnovano prema Zakonu o cestama FBiH (»Službene novine FBiH« br. 12/10 od 15.03.2010. godine). Vlada FBiH je 01.07.2010. godine donijela Odluku o statusnim pitanjima JP Autoceste FBiH d.o.o Mostar, kojom su uređeni firma, sjedište, znak, djelatnost, osnivanje podružnica, osnovni kapital, način finansiranja i poslovne knjige, organi upravljanja, prestanak, prelazne i završne odredbe, kao i druga pitanja značajna za uspješno i zakonito poslovanje Društva. Do donošenja Zakona o cestama FBiH, Društvo je poslovalo kao Federalna direkcija za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta u sastavu Federalnog ministarstva prometa i komunikacija.

Javno preduzeće Autoceste FBiH d.o.o Mostar su registrovane Rješenjem Općinskog suda u Mostaru broj: Tt-O-852/10 od 28.10.2010. godine, a 11.06.2012. godine izvršen je upis lica (izvršnog direktora za opće, kadrovske i pravne poslove) ovlaštenog za zastupanje subjekta upisa u unutrašnjem i vanjskotrgovinskom prometu.

Osnivač Društva je Vlada FBiH, a nadležno resorno ministarstvo je Federalno ministarstvo prometa i komunikacija. Prema Zakonu o cestama FBiH, Društvo je jedini upravitelj autocesta i brzih cesta u FBiH i povjereno mu je osiguranje materijalnih i drugih uvjeta za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu autocesta i brzih cesta. Na pravni položaj, upravljanje i poslovanje Društva primjenjuju se Zakon o javnim preduzećima u FBiH i Zakon o privrednim društvima.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Društva detaljno je uređena unutrašnja organizacija, sistematizacija radnih mjesta, rukovođenje organizacionim djelovima Društva, grupe složenosti poslova i druga pitanja u vezi sa organizacijom rukovođenja.

Za realizaciju poslova i ciljeva poslovanja, Društvo je formiralo organizacione jedinice:

- Kabinet Uprave
- Sektor za pravne poslove
- Sektor za ekonomsko finansijske poslove
- Sektor za upravljanje i održavanje autoceste
- Sektor za projektovanje i građenje

Za obavljanje poslova i radnih zadataka iz djelokruga rada sektora formiraju su niže organizacione jedinice-službe.

Samostalna organizaciona jedinica je:

- Odjel za internu reviziju

Na dan 31.12.2013. godine u Društvu je bilo zaposleno 211 zaposlenika.

Sjedište Društva je u Mostaru, u Ulici Braće Fejića bb. Društvo ima Ured u Sarajevu, u Ulici Dubrovačka 6, 71000 Sarajevo.

U Zabilješkama uz finansijske izvještaje data je izjava da su svi finansijski izvještaji u značajnoj mjeri sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i tumačenjima Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde (IASB).

2. Predmet, cilj i obim revizije

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i danih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju inteme revizije i sistema internih kontrola uspostavljenih

u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije, što se najvećim dijelom **odnosi na procedure izbora izvođača radova za potrebe izgradnje dionica autoceste na Koridoru Vc, koji se finansiraju iz sredstava Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i Evropske investicijske banke (EIB) i na proces eksproprijacije nabavke zemljišta.**

Sistemom uzorka ispitali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obaveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja.

Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

3. Postupanje po preporukama iz prethodnog izvještaja

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH po treći put obavlja reviziju finansijskih izvještaja predmetnog klijenta (od kada posluje kao javno preduzeće) i usklađenosti iskazanih iznosa u izvještajima sa važećim zakonskim i drugim propisima.

U okviru izvršene revizije finansijskih izvještaja za 2013. godinu je i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnoj reviziji. Na osnovu navedenog konstatovano je sljedeće:

Društvo **nije postupilo** po datim preporukama koje se odnose na:

- Planom poslovanja nisu definisane vrste obrazovanja i uvjeti koje trebaju ispunjavati uposlenici kako je predviđeno Pravilnikom o stručnom obrazovanju i usavršavanju zaposlenika;
- Nisu donesene pisane procedure kojima će biti regulisano upravljanje gotovinom i gotovinskim ekvivalentima, investiranje slobodnih novčanih sredstava te da li je osigurana dosljedna primjena istih;
- Nije uspostavljena efikasnija međusektorska suradnja u cilju pravovremenog evidentiranja poslovnih promjena, te istinite i fer prezentacije finansijskih izvještaja;
- Pravilnikom o radu nisu definirali kriteriji za utvrđivanje koeficijenta složenosti za obračun plaće, u cilju zadovoljenja principa transparentnosti kod utvrđivanja plaća uposlenih;
- Za vrijeme probnog rada, isplata naknade za prijevoz na posao i s posla nije se vršila u skladu sa Pravilnikom o radu, te se nije definiralo pravo na isplatu iste i za uposlenike kojima mjesto rada nije mjesto prebivališta;
- Prilikom odabira ponuđača za usluge produkcije nije se postupalo u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, te kod zaključivanja ugovora nisu regulisani ključni elementi nabavke (obim i cijena usluga, rok isporuke, trajanje i sl.), kako si se vršio blagovremeni nadzor nad izvršenjem ugovora;
- Društvo u poslovnim knjigama nije vodilo evidenciju promotivnog materijala isporučenog od strane dobavljača, u okviru arhivske građe ili nematerijalnih sredstava, ovisno o vrsti materijala/sredstava.

Društvo **je postupilo po preporukama** koje se odnose na:

- Društvo je iniciralo putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Vlade FBiH imenovanje članova Nadzornog odbora u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH, kako bi se osigurali principi zakonitosti i kontinuiteta u radu Nadzornog odbora. Nadzorni odbor je imenovan u 2014. godini;
- Pravilnikom o računovodstvenim politikama je tačno definirana procedura prenosa investicionih ulaganja iz pripreme u upotrebu, uvažavajući odredbe MRS-a 16- Nekretnine, postrojenja i oprema. Dio dionice autoceste koji se stvamo koristi i upotrebljava knjigovodstveno se vodi kao sredstvo u upotrebi;

- Priznavanje prihoda se vršilo u skladu sa tačkama 20.-28. MRS 18-Prihodi i tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja;
- Preispitala su se intema akta vezana za upotrebu službenih vozila, uvažavajući mogućnost korištenja istih u privatne svrhe i obaveze obračuna koristi vezano za Zakon o porezu na dohodak i ostale relevantne propise koji regulišu ovu oblast. Uprava je donijela Uputstvo o uslovima i načinu korištenja službenih vozila početkom 2013. godine i detaljno regulisala upotrebu službenih vozila;
- Uprava Društva poduzela je aktivnosti vezane za okončanje ugovora za usluge revizije Studije izvodljivosti autoceste Tuzla-Orašje, obzirom da realizacija istog traje već četiri godine;
- Pravilnik o računovodstvenim politikama uskladio sa izvršenim knjigovodstvenim evidentiranjem ispravke vrijednosti stalnih sredstava, troškova amortizacije i ostalog osnovnog kapitala;
- Izvršio se uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezanu za evidentiranje izgradnje autoceste Zenica-Sarajevo, dionica Kakanj-Dobrinje u poslovnim knjigama Društva i po istom poduzete adekvatne mjere;
- U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH izvršio se popis stalnih sredstava i usaglašavanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem;
- Investicije i obaveze su se priznavale i računovodstveno evidentirale u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava, da li su se evidentirale u korist pasivnih vremenskih razgraničenja, shodno MRS 37-Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva;
- Dosljedno se poštivaju MRS 37-Rezerviranja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, za priznavanje, mjerenje, promjene rezerviranja i iskorištavanje rezerviranja za sudske sporove, kako bi se izbjegle greške i kako bi finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazivali istinito i objektivno finansijski položaj i rezultat poslovanja Društva;
- Osigurao se adekvatan osnov za obračun i isplatu stimulacija kako bi iste bile opravdane, te se obračun minulog rada vršio u skladu sa navedenim Pravilnikom;
- Odlukom o isplati regresa jasno su definirane sve relevantne odredbe vezane za isplatu;
- Osigurala se dosljedna primjena svih odredbi Ugovora za izvođenje radova na redovnom i zimskom održavanju autoceste, a posebno odredbi koje se odnose na dokazivanje kvaliteta građevinskih proizvoda, materijala i opreme prije njihove nabavke i ugradnje u autocestu.
- Ugovor za usluge produkcije za 2014. godinu zaključen je u skladu sa preporukama datim u prethodnom revizorskom izvještaju, kojim su jasno definisane pojedine vrste usluga, količine i jedinične cijene.

Društvo je **djelimično postupilo** po datim preporukama koje se odnosi na:

- Kontinuirano se radi na dosljednosti poštivanja svih usvojenih akta i procedura, te osiguranje adekvatnog i pouzdanog nadzora nad istima, te donošenja procedura u oblastima rada gdje iste nisu donesene;
- Nakon urgencije Uprave za imenovanjem nadzornog odbora i uspostavljanjem kompletne upravljačke strukture preduzeća, početkom 2014. godine imenovan je Nazorni odbor, te se nakon konstituirajuće sjednice pristupilo postupku izbora i imenovanja organa Odbora za reviziju;
- JP Autoceste su uputile Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija 15.09.2013. godine dopis za donošenje Strategije razvoja autocesta, brzih i magistralnih cesta u FBiH i Srednjoročnog programa održavanja i zaštite, rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta u FBiH u skladu sa Zakonom o cestama FBiH, a u cilju osiguranja osnove za adekvatno planiranje ulaganja u autoceste i brze ceste;
- Izvještaj o realizaciji plana poslovanja treba da sadrži dovoljne informacije i obrazloženja o realizaciji plana kao i o odstupanju od istoga;
- Poduzete su aktivnosti na zaključenju ugovora o pozajmici sa JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo, kao i na povratu novčanih sredstava. Odlukom Vlade FBiH o davanju pozajmice nije bio definiran rok povrata pozajmice, niti je Društvo bilo u mogućnosti da odredi rok povrata zaključenjem ugovora sa JP Ceste, od strane Društva upućena je dopuna Odluke Vladi Federacije BiH putem Federalnog

ministarstva prometa i komunikacija, na razmatranje i usvajanje. Vlada FBiH je Odluku o izmjenama usvojila na svojoj sjednici 05.06.2014. godine, na osnovu koje će JP Autoceste potpisati ugovor sa JP Ceste FBiH. U prilogu vam dostavljamo navedene materijale.

4. Sistem internih kontrola

Izvršili smo procjenu uspostavljanja, funkcionisanja i nadzora sistema internih kontrola na osnovu provedene revizije značajnijih procesa poslovanja i povezanosti istih sa finansijskim izvještajima i utvrdili sljedeće:

Društvo je uspostavilo organizaciju i organizovalo organe u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonu o javnim preduzećima u Federaciji BiH, te donijelo potrebne akte i usvojilo važnija pravila i procedure. Donesenim aktima detaljno su uređene procedure i postupanja uposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka u okviru radnih procesa, zatim uređeni su postupci rada, odobravanja i davanja ovlaštenja, razgraničenje dužnosti, kontrole pristupa, praćenje i nadzor. Istima su uređeni kontrolni postupci u načinu raspolaganja i trošenja sredstava u skladu sa propisanim i dodijeljenim ovlaštenjima. Usvojene procedure se nisu u potpunosti poštovale, u što smo se uvjerali u obavljanju revizije. Navedeno se posebno odnosi na blagajničko poslovanje obzirom da se sa aspekta revizije radi o visokorizičnom procesu, jer je u pitanju gotovina, koja u ukupno ostvarenom prihodu od posebne naknade od autocesta učestvuje sa 89% (19.048.573 KM). Nije u potpunosti poštovan Pravilnik o računovodstvenim politikama JP „Autoceste FBiH“ d.o.o. i Uputstvo o obavljanju poslova naplate cestarine na autocestama, brzim cestama i objektima sa naplatom (u nastavku Uputstvo). Primjera radi navodimo neusklađenost blagajničkog poslovanja sa članovima 78. – 85. Pravilnika o računovodstvenim politikama JP „Autoceste FBiH“ d.o.o. i Uputstvom. Navedenim aktima je jasno i decidno definisano da se blagajna vodi i zaključuje dnevno po ostvarenom prometu, da zaduženo lice vodi obavezno blagajnički dnevnik sa rekapitulacijom dnevnih uplata i isplata, podatke o utvrđenom stvarnom stanju, kao i da jedan primjerak blagajničkog dnevnika sa svim priloženim dokumentima o naplatama i isplatama dostavlja službi za računovodstvene poslove na knjiženje, zatim da se praćenje gotovine i ekvivalenata gotovine analitički po vrstama valuta u skladu sa potrebama prezentiranja finansijskih izvještaja, kao i kontrolni postupci brojanja novca svakog blagajnika i upoređivanja sa unosom u sistem i preuzimanje jednog primjerka originala specifikacije novca za domaću i inostranu valutu od strane vođe smjene. Nismo se mogli uvjeriti da se jedan primjerak originala specifikacije novca evidentira u pomoćne evidencije i upoređuje (srađnja) sa ukupnim sistemskim zaduženjem cestarine po kategorijama i isti upoređuje i sa ukupnim prometom blagajne evidentiran u knjigovodstvenim evidencijama cestarine po kategorijama. Također zbog nemogućnosti potvrđivanja podataka koje generiše sistem i njihove tačnosti i kompletnosti, ne možemo se uvjeriti u pouzdanost ukupnog sistemskog zaduženja cestarine, što u konačnici može dovesti u pitanje tačnost i pouzdanost iskazanog prihoda po osnovu gotovinske naplate cestarine.

Organizacija Društva utvrđena je Statutom, a detaljno razrađena Pravilnikom o organizaciji poslova i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji poslova (iz 2012. godine), u okviru kojih su posebno uređeni organizacija rada, sistematizacija poslova i radnih mjesta i plaće, dodaci i naknade plaće.

Nakon usvajanja navedenog Pravilnika, u skladu s odredbama Statuta, Uprava Društva je usvojila 26.09.2012. godine Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Ovim Pravilnikom izvršena je reorganizacija Društva u odnosu na raniju organizacionu strukturu, smanjen je broj sektora sa 8 na 4, izvršeno je okrupnjavanje poslova u okviru novih sektora, dok su određeni sektori organizovani kao službe. U okviru Kabineta Uprave, sistematizovani su Služba za organe upravljanja i protokol, Služba za javne nabavke, Služba za IT i Služba za standardizaciju, kvalitet i okolinsko upravljanje.

Prema važećoj sistematizaciji predviđeno je 540 izvršilaca, a na dan 31.12.2013. godine, bilo je zaposleno 211 djelatnika. U revidiranoj godini broj uposlenih povećan je za 43 uposlenika (47 novouposlenih i 4 prekida ugovora o radu) u odnosu na 2012. godinu. Najveći broj primljenih uposlenika se odnosi na Sektor za upravljanje i održavanje na radno mjesto blagajnik naplate cestarine. Pravilnika o radu, kojeg je usvojila Skupština Društva 27.08.2012. godine, definisano je da Direktor donosi odluku o prijemu novog zaposlenika i zaključuje ugovor pod uslovima iz Pravilnika.

Nedosljedno provođenje navedenih internih akta nije bilo dovoljno za potpunu i pouzdanu uspostavu funkcionalnog sistema internih kontrola, na što posebno utječe nekoordinacija između Sektora za

upravljanje i održavanje i Sektora za ekonomsko finansijske poslove, što je rezultiralo propustima u blagajničkom poslovanju koje se odnosi posebne naknade za upotrebu autocesta (cestarina).

Osim naprijed navedenog, također su uočeni propusti koji se odnose na: obračun amortizacije, planiranje, način pripreme Izvještaja o realizaciji plana poslovanja, sklapanje ugovora o dijelu za sistematizovane poslove, obračun i isplata naknada za prevoz na posao i sa posla, sklapanje ugovora za reklame i sponzorstva i evidentiranje troškova i obaveza u periodu u kojem su i nastali.

Društvo tokom cijele 2013. godine nije imalo Nadzorni odbor, što je propust Resornog ministarstva i Vlade FBiH. Neimenovanjem Nadzornog odbora (a što je bila obaveza u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH), **izostala je funkcija organa upravljanja koji nadzire rada poslovanja Društva i rad Uprave**. Određena pitanja iz nadležnosti Nadzornog odbora prosljeđivana su Resornom ministarstvu i Skupštini na razmatranje.

Društvo nije formiralo Odbor za reviziju koji je u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, zadužen da imenuje rukovodioca Odjela za intemu reviziju. Rukovodilac Odjela interne revizije nije imenovan. Odjel interne revizije čini jedan uposlenik. U decembru 2012. godine Uprava je razmatrala i usvojila Strategiju rizika i Plan rada interne revizije za 2013. godinu. Međutim, zbog odsutnosti (bolovanja) uposlenika sa posla u 2013. godini nije bilo nikakvih aktivnosti Odjela interne revizije.

Dosljedno i u potpunosti poštivati sve usvojene akta i procedure, te osigurati adekvatan i pouzdan nadzor nad istima, posebno se osvrćući na Pravilnik o računovodstvenim politikama JP „Autoceste FBiH“ d.o.o. i Uputstvo o obavljanju poslova naplate cestarine na autocestama, brzim cestama i objektima sa naplatom.

Putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, nastaviti započete aktivnosti vezane za formiranje Odbora za reviziju i Odjela za internu reviziju.

5. Obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i finansiranje

Društvo finansijska sredstva za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju autocesta i brzih cesta, za rad i funkcionisanje i proširenje materijalne osnove rada iz osnovne djelatnosti osiguravaju iz takse za korištenje autoceste, godišnjih, posebnih i drugih naknada za korištenje autocesta i brzih cesta, akciza na gorivo/maloprodajne cijene nafte i naftnih derivata, koji imaju karakter javnih prihoda, iz kredita, donacija/grantova, a u skladu sa Zakonom o cestama FBiH:

Prema odredbama člana 94. Zakona o cestama FBiH, upravitelji javnih cesta obavljaju poslove od općeg interesa, ne posluju na komercijalnoj osnovi niti su osnovani radi sticanja dobiti, već svoje aktivnosti obavljaju na osnovu odobrenog plana i programa rada od osnivača-Vlade FBiH.

Razlika javnih prihoda i javnih rashoda upravitelja javnih cesta predstavlja finansijski rezultat koji je neoporeziv. Iskazani finansijski rezultat ne može biti predmet ponovne raspodjele na dividendu ili povećanje kapitala. Finansijski rezultat se raspoređuje na obaveze prema planiranoj namjeni. Ovako stvorene obaveze predstavljaju izvor sredstava koji će se utrošiti isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu javnih cesta. Poslovne knjige i druge evidencije upravitelja vode se u skladu sa Kontnim planom za privredna društva.

6. Planiranje i izvještavanje

Plan poslovanja za 2013. godinu kao i trogodišnji plan poslovanja za period 2012.-2014. godinu sačinjeni su bez propisane metodologije za izradu plana. Društvo je usvojilo u junu 2013. godine Metodologiju za izradu i praćenje realizacije Plana poslovanja i Proceduru za izradu plana poslovanja i izvještavanje o realizaciji plana poslovanja.

U skladu sa Zakonom o javnim preduzećima, članom 22., Društvo je sačinilo **Trogodišnji plan poslovanja za period 2012.-2014. godina**. Uprava je usvojila isti 28.02.2012. godine, a privremeni Nadzorni odbor 09.03.2012. godine. Prijedlog Plana je također u skladu sa Statutom prosljeđen resornom ministarstvu na razmatranje, 16.03.2012. godine. Vlada FBiH je donijela konačnu Odluku o davanju saglasnosti na Trogodišnji plan poslovanja 19.04.2012. godine, kojeg je Skupština usvojila 29.06.2012. godine. Konstatovano je da s

obzirom na kompleksnost i obim poslovanja, Trogodišnji plan poslovanja nije razrađen u finansijskom aspektu plana. Kada je u pitanju daljnja izgradnja nisu prezentirane finansijske projekcija prihoda i rashoda, te detaljniji podaci o individualnim projektima koji se planiraju finansirati te izvora finansiranja po planiranim projektima.

Plan za 2013. godinu sačinjen je u skladu sa metodologijom sačinjavanja Trogodišnjeg plana. Uprava je donijela Plan poslovanja 01.02.2013. godine, na koji je Vlada FBiH dala saglasnosti 08.05.2013. godine. Uvidom u Plan za 2013. godinu, konstatovano je da je isti detaljnije razradio Plan prihoda i rashoda, te ostale elemente utvrđene Zakonom. U Službi za plan i analizu bilo je 12 sistematizovanih radnih mjesta, dok su samo četiri bila popunjena sa 31.12.2013. godine.

Utvrđeno je da Uprava mjesečno sačinjava izvještaje o radu, koji se razmatraju na sjednicama Uprave. U 2013. godini Društvo nije sačinilo Rebalans Plana poslovanja. Aktivnosti koje nisu bile predviđene Planom za 2013. godinu u ukupnom iznosu od 50.309 KM odnose se na aktivnosti koje su vanredno nastale u toku 2013. godine kao što je ugradnja dodatnog tihog alarma na naplatim mjestima nakon oružanje pljačke na naplatnom mjestu Lučani.

Izvještaj o realizaciji Plana poslovanja za 2013. godinu usvojen je od strane Uprave 16.04.2014. godine, a od strane Nadzornog odbora 24.04.2014. godine.

U 2013. godini, planiran je i ostvaren sljedeći finansijski rezultat:

R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2012. god.	Plan za 2013. god.	Ostvareno u 2013. god.	Indeks (5/3)	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	100.877.175	97.422.000	98.748.440	97,89	101,36
II	Rashodi	14.530.060	25.290.627	22.689.867	156,16	89,72
III	Gubitak (II – I)	86.347.115	72.131.373	76.058.573	88,08	105,44

Ostvareni prihodi u 2013. godini u odnosu na prethodnu godinu manji su za 2,11%, dok su u odnosu na planirane prihode viši za 1,36%. Društvo je u toku godine naplatilo zadržanu akcizu u visini od 10% što je uticalo na visinu ostvarenih prihoda jer su prihodi od akciza manji od planiranog za 2,51%, dok su prihodi od federalne takse za korištenje autoceste viši za 7,19% od planiranog. Također, prihodi od kamata na depozite su niži od planiranih za 10,21%, dok su prihodi po osnovu odobrenog popusta po osnovu naknade za cestarinu veći od planiranih za 30,55%. Rashodi su znatno viši u odnosu na prethodnu godinu zbog značajnog rasta Društva u svim segmentima poslovanja, posebno u segmentu upravljanja i održavanja autoceste. Troškovi amortizacije su znatno uvećani u odnosu na planirane (214,87%) jer je Društvo izmijenilo računovodstvene politike vezano za tretman amortizacije cestovne infrastrukture, a što je značajno uticalo na finansijske izvještaje 2013. godine. Pored toga, troškovi službenog puta, notarske usluge, troškovi platnog prometa, poštanskih, mobilnih i telekomunikacijskih usluga i naknada, kazni i taksi su zabilježili značajno odstupanje od planiranih (do 50%), što je obrazloženo činjenicom da Plan troškova je napravljen na osnovu prethodnih godina, a porastom aktivnosti, broja zaposlenih, projekata i transakcija troškovi su pratili rast. Navedena odstupanja od plana ukazuju na nerealno planiranje i nedovoljnu kontrolu nad troškovima pojedinih pozicija tokom godine.

U 2013. godini, planirane su i ostvarene investicije iz sljedećih izvora:

RB	Opis	Ostvareno u 2012. god.	Plan za 2013. god.	Ostvareno u 2013. god.	Indeks (5/3)	Indeks (5/4)
1	2	2	4	5	6	7
I	Investicije iz vlastitih sredstava	55.396.891	105.948.230	59.178.249	106,83	55,86
II	Investicije iz kreditnih sredstava	169.022.210	378.855.798	424.841.056	251,35	112,14
III	Uvećanje po odluci Vlade FBiH	14.270.662	0	0	-	-
IV	Investicije iz grant sredstava	0	6.113.250	402.237	-	6,58
	Ukupno investicije (I+II+III+IV)	238.689.763	490.917.278	484.421.542	202,95	98,68

Investicije su znatno uvećane u odnosu na prethodnu godinu, dok je izvršenje plana ostvareno 98,68%. Investicije iz vlastitih sredstava su ostvarene svega 55,86% i investicije iz grantova sa 6,58%, dok su investicije iz kreditnih sredstava više od planiranih za 12,14%. Uvidom u Izvještaj o realizaciji Plana poslovanja za 2013. godinu, koji je pripremljen po sektorima Društva, evidentirano je izvršenje iznad plana u građenju dionica za

10,03% i usluga nadzora radova za 6,13%. Građenje se odvija brže od planiranog zbog povoljnih vremenskih uslova u zimskom periodu u toku 2013. godine, a usluge nadzora su uvećane zbog produženja roka za građenje, a time i nadzora na podionici Drivuša – Gorica.

Planom je predviđeno upošljavanje 90 novih uposlenika u toku 2013. godine, pa je planirano uposlenje uposlenika po sljedećim Službama u skladu sa potrebama i obimom posla:

Naziv sektora / službe	Planirano	Realizovano
Službe pri kabinetu uprave	10	6
Sektor za pravne poslove	17	5
Sektor za ekonomsko – finansijske poslove	9	3
Sektor za upravljanje i održavanje	51	30
Sektor za projektovanje i građenje	3	3
Ukupno:	90	47

Plan javnih nabavki, koji čini dio godišnjeg plana je napravljen po sektorima te nije konzistentan sa nabavkama izvršenim u toku godine. Planom poslovanja nije preciziran ukupan iznos planiranih nabavki u 2013. godini. Plan javnih nabavki za 2013. godinu koji je usvojen od Uprave 21.02.2013. godine izvršen je u iznosu od 39.167.447 KM ili 31,98%. **Izveštajem o realizaciji Plana poslovanja za 2013. godinu obrađeni su samo realizovani podaci za javne nabavke u toku godine bez poređenja sa planiranim, niti objašnjenjima za odstupanja od planiranih nabavki. Također, podaci navedeni u Izveštaju o realizaciji Plana poslovanju nisu usklađeni sa Izveštajem o ukupnom broju postupaka iz poglavlja II i III Zakona o javnim nabavkama BiH dostavljenim od strane Službe za javne nabavke koji se odnosi na Direktnne sporazume.**

Potrebno je da Izveštaj o realizaciji plana poslovanja sadrži dovoljne informacije i obrazloženja o realizaciji plana kao i o svim značajnijim odstupanjima od istoga.

Potrebno je da Društvo uspostavi detaljne plan nabavki u sklopu Plana poslovanja kako bi se omogućilo praćenje realizovanih nabavki u odnosu na planirana sredstva, te isto objasni u sklopu Izveštaja o realizaciji Plana poslovanja.

7. Prihodi i rashodi

7.1 Prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su u sljedećim iznosima:

	31.12.2013.	31.12.2012.
PRIHODI	98.748.440	100.877.175
Poslovni prihodi	95.790.288	95.985.441
Financijski prihodi	2.958.129	4.837.155
Ostali prihodi i dobici	23	54.579

Osnovi uslov za priznavanje prihoda je povećanje sredstava (novca, novčanih ekvivalenata odnosno finansijskih instrumenata) ili smanjenje obaveza Društva, što ima za posljedicu povećanje iskazanog finansijskog rezultata. Bilo koja stavka, koja zadovoljava opću definiciju prihoda, priznaje se kao prihod ukoliko je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi vezane za tu stavku priticati u Društvo, te da ta stavka ima jasno utvrdivu vrijednost koja se može pouzdano izmjeriti. Prihodi se u Bilansu uspjeha iskazuju po fer vrijednosti i to u visini javnih prihoda proisteklih iz osnovne aktivnosti Društva i u visini prihoda (dobiti) proisteklih i iz drugih aktivnosti Društva. Navedeni osnov priznavanja prihoda je regulisan Pravilnikom o računovodstvenim politikama koji se usaglašen sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH kao i Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, koji nije u potpunosti poštovan.

Prihodi od osnovne djelatnosti u skladu sa Zakonom o cestama FBiH predstavljaju evidentirane javne prihode koji služe za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju javnih cesta (naknade za autoceste i ceste iz maloprodajne cijene nafte i naftnih derivata, posebne naknade za upotrebe autoceste, brzih cesta i objekata sa naplatom na cestama-cestarina, naknade za korištenje cestovnog zemljišta ili od reklamnih znakova, naknade za iznajmljivanje TK kanalizacije, ostale naknade po posebnim propisima).

U skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama prihodi od uplate finansijskih sredstava priznaju se prilikom uplate na transakcijski račun Društva dok odloženi prihodi od izdatih Rješenja za korištenje javnih površina priznaju se kao prihodi od osnovnih djelatnosti u momentu uplate sredstava. Prihodi od kamata priznaju se na vremenskoj osnovi u visini obračunatih iznosa koji se odnose na obračunski period u kome su naplaćene. Za primljene donacije i imovinu bez naknade Društvo primjenjuje prihodovni pristup. Dobici od prodaje dugotrajne imovine koja je korištena za obavljanje osnovne djelatnosti, kao oblika izvanredne aktivnosti, iskazuju se po neto ostvarenoj vrijednosti. Ostali se poslovni prihodi priznaju prema opštim načelima priznavanja prihoda odnosno pojedine vrste ostalih prihoda prema načinu koji proizilazi iz ugovora, odluke, zakona ili drugog propisa.

Poslovni prihodi iskazani su 95.790.288 KM, čine 97 % ukupno iskazanih prihoda i na nivou su prošlogodišnjih. U okviru poslovnih prihoda iskazani su: prihodi po osnovu naknada za autoceste iz maloprodajne cijene nafte i naftnih derivata utvrđeni Zakonom o akcizama u BiH 72.946.319 KM; prihodi od posebne naknade za upotrebu autocesta (cestarina) 21.372.665 KM; prihodi od naplate garancija 1.103.735 KM; prihodi od izdavanja cestovnog zemljišta u najam 174.191 KM; prihodi od subvencija Fonda za zaštitu okoliša FBiH 100.000 KM; prihodi od prodaje ACC TAG 49.023 KM; prihod od prodaje tenderske dokumentacije 28.741 KM, te prihodi d takse za korištenje autoceste -vanredni prijevoz 15.612 KM.

Prihodi od posebne naknade za upotrebu autocesta (cestarina) iskazani su u iznosu od 21.372.665 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 6.240.389 KM ili 41,24%. Povećanje prihoda od cestarine u odnosu na prethodnu godinu, rezultat je naplate takse za korištenje autoceste za cijelu 2013. godinu (u prošloj godini naplata naknade za korištenje autocesta počela je 14.06.2012. godine) i puštanjem u korištenje izgrađene dionice autoceste Bilješevo–Kakanj u zatvoreni sistem naplate. Vlada FBiH je 30.05.2012. godine donijela Uredbu o naplati naknade za korištenje autoceste A1, kojom su definirane visine naknade u zavisnosti od udaljenosti i klase vozila. Prihodi od takse za korištenje autoceste dijelom su ostvareni putem automatskog plaćanja cestarine putem ACC TAG-ova, odnosno uređaja za automatsko plaćanje cestarine. Naime, internim Uputstvom o obavljanju poslova naplate cestarine na autocestama, brzim cestama i objektima sa naplatom predviđena je elektronska naplata cestarine putem ACC TAG uređaja, koje korisnici kupuju po utvrđenoj cijeni i pune odgovarajućim iznosom novca bez ograničenja na punktovima koje određuje Društvo. Uredbom o naplati naknade za korištenje autoceste A1 definisana je cijena ACC TAG-a od 39 KM, kao i da se za svako dodatno „punjenje“ ACC TAG-a korisniku odobrava popust u visini od 10% od uplaćenog iznosa, na način da će za taj iznos biti uvećana uplata na ACC TAG-u. Prema prezentiranim podacima Društva, na dan 31.12.2013. godine, od ukupno prodatih ACC TAG-ova ostalo je neiskorišteno 653.507 KM sa bonusom, a što je unaprijed stvarno naplaćeno 594.097 KM.

Prihodi od posebne naknade za upotrebu autocesta (cestarina) iskazani su 21.372.665 KM. Po knjigovodstvenoj evidenciji, od navedenih prihoda 89% ili 19.048.573 KM naplaćeno je gotovinski. Služba za naplatu cestarine koja je u organizacionom dijelu Društva u Sarajevu u okviru Sektora za upravljanje i održavanje vrši naplatu i kontrolu naplaćene cestarine na naplatnim mjestima. Služba za naplatu cestarine kopiju uplatnice o položenom pazaru na banku dostavlja u Ekonomsko finansijski sektor koji se nalazi u organizacionom dijelu Društva u Mostaru. Na osnovu dostavljene kopije uplatnice sačinjava se Dnevnik-izvještaj blagajne i evidentira naplaćena naknada za korištenje autoceste (cestarina) naplaćena u gotovini.

Za evidentiranja prihoda od naplate cestarine u računovodstvenoj dokumentaciji ne postoji vjerodostojna knjigovodstvena isprava koja bi potvrdila nastanak poslovnog događaja (transakcije-prometa, sistemsko zaduženje o naplaćenju naknadi za ceste: po naplatnom mjestu; po blagajniku naplatnog mjesta; po danima ili po smjenama). Pod vjerodostojnom knjigovodstvenoj ispravom u skladu sa članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH podrazumjeva se: da sadržaj knjigovodstvene isprave mora nedvojbeno i vjerodostojno pokazivati vrstu i opseg nastale promjene (kupnja, količina, cijena, ukupan iznos), karakter poslovne promjene u knjigovodstveno-tehničkom smislu (kupnja za gotov novac ili na kredit), tehnička obilježja (datum kupnje, valuta plaćanja i sl.) sa mogućnošću pravovremenog nadzora. Vjerodostojnom se smatra ona knjigovodstvena isprava na osnovu koje može treća osoba koja nije sudjelovala u poslovnom događaju, nedvojbeno i bez ikakvih sumnji utvrditi prirodu i opseg poslovnog događaja.

Ovakav način evidentiranja naplaćene naknade može imati za posljedicu neevidentiranje dijela prihoda, čime ne možemo potvrditi da su od strane Uprave u potpunosti uspostavljene kontrolne

aktivnosti koje ne odnose na naplatu cestarine i blagajničko poslovanje. Navedeno potvrđujemo primjerom da je na Bočnom naplatnom mjestu Lučani 29.07.2013. godine, izvršena je oružana pljačka. Manjak otuđenog novca u iznosu od 7.375 KM evidentiran je u knjigovodstvenoj evidenciji na osnovu Zapisnika o pričinjenoj materijalnoj i finansijskoj šteti na Bočnom naplatnom mjestu Lučani, koji je sačinjen od strane interne komisije unutar Sektora za upravljanje i održavanje - JP Autoceste FBiH, obzirom da se u Ekonomsko finansijski sektor ne dostavlja sistemsko zaduženje blagajne i evidentirani polog novca na osnovu kojeg bi se utvrdila razlika.

Revizorski tim je izvršio uvid u dio dokumentacije u Službi za naplatu cestarine (na naplatnom mjestu Jošanica) i konstatovao da su uposlenici u Službi za naplatu cestarine koji vrše naplatu i kontrolu naplate, dali su detaljno pojašnjenje **izlaza novca iz blagajne** i način kako se vrši kontrola blagajnika na naplatnim mjestima te kako se osigurava pologa novca na banku. Međutim, revizorskom timu nije prezentirana subanalitika jednog prelaza da se vidi detaljan način evidentirana prometa na jednom naplatnom mjestu za jednu smjenu ili jedan dan (kako su izjavili da se taj podatak može dobiti u sjedištu Društva). **O sistemskom rješenju naplate cestarine i kontrole naplate dat je detaljniji prikaz u poglavlju 11. predmetnog izvještaja.**

Revizorskom timu je prezentirano pojedinačno i ukupno „sistemsko zaduženje cestarine“ postanicama i po mjesecima i rekapitulacija ukupnog „sistemskog zaduženja cestarine“ od 01.01. do 31.12.2013. godinu.

<i>Ukupno sistemsko zaduženje cestarine po kategorijama (01.01.-31.12.2013.godine)</i>			
- SEKTOR NAPLATE I KONTROLE NAPLATE			
Zaduženje gotovina (KM+EUR)	Zaduženje bankovne kartice	Zaduženje ACC TAG	Ukupno zaduženje
17.536.978	392.376	4.119.163	22.048.519
Knjigovodstveno evidentiranje cestarine po kategorijama (01.01.-31.12.2013.godine)			
EKONOMSKO FINANSIJSKI SEKTOR			
Naplaćeno gotovinom (KM+EUR)	Naplaćeno karticom	Zaduženje ACC TAG	Evidentirani prihod
19.048.573	591.861	nije rasčlanjeno	21.372.665

Knjigovodstveno evidentiranje cestarine po kategorijama (01.01.-31.12.2013.godine)

Promet naplatnih blagajni za 2013				
Blagajna	Konto	Promet EUR	Promet KM	UKUPNO (KM)
I Blagajna domaća valuta		0,00	16.752.036,25	16.752.036,25
NM Jošanica	20510		7.376.618,80	7.376.618,80
NM Visoko	20511		1.582.678,90	1.582.678,90
NM Podlugovi	20512		965.182,55	965.182,55
NM Kakanj	20513		3.366.492,60	3.366.492,60
NM Lučani	20514		3.461.063,40	3.461.063,40
II Devizna blagajna (EUR)		1.174.201,00	2.296.537,54	2.296.537,54
NM Jošanica	20610	588.797,00	1.151.586,84	1.151.586,84
NM Visoko	20611	91.634,00	179.220,53	179.220,53
NM Podlugovi	20612	33.845,00	66.195,07	66.195,07
NM Kakanj	20613	199.980,00	391.126,88	391.126,88
NM Lučani	20614	259.945,00	508.408,23	508.408,23
UKUPNO I+II		1.174.201,00	19.048.573,79	19.048.573,79

RB	Struktura prihoda od cestarine	Iznos KM
1.	Prihodi naplaćeni gotovinom	19.048.573,79
2.	Naplaćeno karticom - ŽR Intesa sanpaolo bank	591.861,99
3.	Ukupno (1+2) gotovina + kartica	19.640.435,78
4.	ACC TAG uređaji prodati gotovinom ili karticom	(20.631,00)
5.	Prihodi od cestarine naplaćeni gotovinom ili karticom (3-4)	19.619.804,78
6.	Prihod od cestarine naplaćeni preko izdatih računa	2.346.958,37
7.	Prihod od naplaćene cestarine	21.966.763,15
8.	Odgođeni prihodi (fakturisano, a neiskorišteno)	(594.097,56)
9.	Prihodi od cestarine perioda (7-8)	21.372.665,59

Kako se vidi iz naprijed navedenog tabelarnog prikaza prihodi po osnovu naknade za upotrebu cesta (cestarina) iskazani u računovodstvenoj evidenciji u okviru Ekonomsko finansijskom sektora (na osnovu kojih su sačinjeni finansijski izvještaji Društva) i pokazatelji koji su prezentirani u Sektoru naplate i kontrole naplate cestarine su različiti, a po iskazanoj strukturi naplaćene cestarine neuporedivi obzirom da zaduženje ACC TAG-ova nije raščlanjeno. Obzirom da zaduženje ACC TAG-ova nije raščlanjeno na gotovinske uplate, uplate karticom i bezgotovinske (virmanske) uplate, niti je navedeno prezentirano u toku revizije, a uvažavajući činjenicu da se ukupno sistemsko zaduženje cestarine po kategorijama razlikuje od knjigovodstveno evidentiranog, navedeno može uticati na tačnost iskazanih prihoda. Također, prema obrazloženju nadležnih u prvoj polovini revidirane godine nije bila razdvojena naplata gotovine za cestarinu i ACC TAG-ova. Zbog naprijed navedenog ne možemo potvrditi da je postojala adekvatna saradnja i koordinaciju u protoku informacija i dostavljanja dokumentacije između Sektora za upravljanje i održavanje, u okviru kojeg je Služba za naplatu cestarine i Sektora za ekonomsko finansijsko poslovanje u okviru kojeg je Služba za računovodstvene poslove, kako bi se ispoštovala računovodstvena načela urednosti, ažurnosti, dokumentovanosti i vjerodostojnosti, kao i obezbijedila tačnost i pouzdanost potrebnih informacija i u konačnici finansijskih izvještaja. Kada je u pitanju blagajaničko poslovanje i evidentiranje prihoda od naplaćene cestarine ne možemo potvrditi da je u potpunosti ovo poslovanje usklađeno sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH, Pravilnikom o računovodstvenim politikama JP Autoceste FBiH d.o.o. i Uputstvom o obavljanju poslova naplate cestarine na autocestama, brzim cestama i objektima sa naplatom.

U okviru poslovnih prihoda iskazani su prihodi po osnovu naplaćenih bankarskih garancija od SCT d.d. Ljubljana u iznosu od 1.103.735 KM. Dio tih prihoda (u iznosu 2.821.343 KM) zadržan je na razgraničenjima, što je pravdano adekvatnim poslovnim događajima i odlukom Uprave (što je detaljnije pojašnjeno u tački 9.4.1. Dugoročne obaveze.

Finansijski prihodi iskazani su 2.958.129 KM i odnose se na prihode od kamata na oročena sredstva 2.693.574 KM, prihode od kasa skonto odobrenog po Odluci Vlade FBiH 234.997 KM, prihode od naplate šteta od osiguravajućih društava 20.307 KM, prihode od obustava zaposlenika 9.250 KM.

Prihodi od kamata manji su za 1.989.884 KM ili 42,5% u odnosu na prethodnu godinu jer se znatan dio novčanih sredstava koja su ranije bila oročena koristio za realizaciju projekata u skladu sa Planom poslovanja.

U skladu sa donesenim općim internim aktima urediti organizaciju i potpunu koordinaciju između Sektora za upravljanje i održavanje u okviru koje je oformljena Službe za naplatu cestarine i Sektora za ekonomsko finansijsko poslovanje u okviru kojeg je Služba za računovodstvene poslove, kako bi knjigovodstvena obrada podataka u glavnoj knjizi (evidencija prihoda od posebne naknade za upotrebu autocesta-cestarina) bila evidentirana na osnovu Zakona o računovodstvu i reviziji FBiH, Pravilnika o računovodstvenim politikama JP Autoceste FBiH d.o.o. i Uputstva o obavljanju poslova naplate cestarine na autocestama, brzim cestama i objektima sa naplatom.

7.2 Rashodi

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazani su slijedeći rashodi:

	01.01.-31.12.2013.	01.01.-31.12.2012.
RASHODI	22.689.867	14.530.060
Poslovni rashodi	20.096.939	14.215.295
Financijski rashodi	1.463.994	136.261
Ostali rashodi i gubici	882.059	20.509
Rashodi od usklađivanja vrijednosti sredstava	-	73.601
Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	246.875	84.394

Ukupni rashodi u 2013. godini iznosili su 22.689.867 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 56,16 %. U njihovoj strukturi najznačajniji su poslovni rashodi.

Poslovni rashodi koje čine troškovi poslovanja ostvareni u iznosu od 20.096.939 KM, u odnosu na prethodnu godinu, veći su za 41,38 %.

Struktura poslovnih rashoda je slijedeća:

	01.01.-31.12.2013.	01.01.-31.12.2012.
Poslovni rashodi	20.096.939	14.215.295
Nabavna vrijednost prodate robe	80.717	338.550
Materijalni troškovi	651.262	655.624
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	6.774.500	4.916.288
Troškovi proizvodnih usluga	5.144.937	3.270.094
Amortizacija	6.016.313	4.153.672
Troškovi rezervisanja	491.988	318.415
Nematerijalni troškovi	937.222	562.652

7.2.1 Nabavna vrijednost prodate robe

Nabavna vrijednost prodate robe odnosi se na nabavljene prodate uređaje za elektronsku naplatu cestarine (ACC TAG) u ukupnom iznosu od 80.717 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 76,16 %.

7.2.2 Materijalni troškovi

Materijalni troškovi u iznosu od 651.262 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 0,67 %. U okviru ove pozicije iskazuju se utrošena energija i gorivo, sirovine i materijal, utrošeni rezervni dijelovi, otpis sitnog inventara i autoguma.

Utrošena energija i gorivo iskazana je 344.039 KM i čini 52,83 % ukupnih materijalnih troškova. U okviru ove grupe najveći dio u iznosu od 230.533 KM odnosi se na utrošenu električnu energiju. Ostali značajniji troškovi odnose se na troškove goriva i maziva u iznosu od 77.912 KM, a preostali čine troškovi plina i centralnog grijanja.

Utrošene sirovine i materijal iskazane su 272.623 KM. Ove troškove u najvećem dijelu čine utrošeni materijal u prometu usluga u iznosu od 123.106 KM, utrošeni kancelarijski materijal u iznosu od 70.881 KM i uniforma za uposlene na naplatnim mjestima u iznosu od 38.004 KM. Ostali troškovi na ovoj poziciji odnose se na materijal za čišćenje i higijenu, materijal za održavanje stalnih sredstava i slično.

Utrošeni rezervni dijelovi za vozila iskazani su 18.281 KM.

Otpis sitnog inventara i autoguma iskazan je u iznosu od 16.318 KM, čini otpis sitnog inventara u iznosu od 6.637 KM, otpis HTZ opreme u iznosu od 4.883 KM i otpis autoguma u iznosu od 4.797 KM.

7.2.3 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja iskazani u iznosu od 6.774.500 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 37,80 % i isti u ukupnim rashodima učestvuju sa 29,86 %.

U okviru istih, najveći su troškovi plaća, troškovi naknada plaća i troškovi ostalih primanja i naknada zaposlenih.

Troškovi plaća iskazani su 5.366.678 KM čine neto plaće, doprinosi na plaće i doprinosi iz plaća. Društvo je definisalo način obračuna plaće za uposlenike na osnovu Pravilnika o radu i Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji. Kod obračuna plaća za direktora i izvršne direktore primjenjuju se menadžerski ugovori, na koja su date saglasnosti resomog ministra. Ugovorom utvrđena visina plaće za Direktora u iznosu 5 prosječnih neto plaća isplaćenih u FBiH, a Izvršne direktore plaću u iznosu od 4,7 prosječnih mjesečnih neto plaća, uvećane za svaku godinu navršenog staža za 0,6%. Za ostale uposlenike, Direktor ugovorom o radu utvrđuje koeficijent za obračun plaće svakog uposlenika. Razlog za povećanje troškova plaća je povećanje broja uposlenih za 43. Kao i u prethodnim revizijama, uvidjeli smo da radna mjesta u istoj kategoriji složenosti mogu imati različite koeficijente, **jer Pravilnikom o radu i dalje nisu definisani kriteriji za utvrđivanje koeficijenta radnih mjesta u okviru iste grupe složenosti.**

Prosječno isplaćena neto plaća u Društvu u 2013. godini iznosila je 1.279 KM. Najviša neto plaća isplaćena u decembru u iznosu od 4.340 KM, a najniža u iznosu od 749 KM.

Troškovi naknada plaća iskazani su u iznosu od 395.220 KM, a odnose se na: neto naknade plaće za vrijeme bolovanja, neto naknade plaće za godišnji odmor, neto naknade plaće za praznike i vrijeme plaćenih dopusta.

Troškovi ostalih primanja i naknada zaposlenih isplaćeni su u iznosu od 859.924 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći su za 12,69 %. U okviru ovih troškova najznačajniji su troškovi toplog obroka zaposlenih, troškovi prevoza na posao i sa posla i troškovi regresa za godišnji odmor.

- Troškovi toplog obroka iskazani su 510.768 KM. Obračun toplog obroka vrši se na osnovu broja efektivnih radnih dana korigiranim za dane kada uposlenik nije radio. Visina toplog obroka iznosi 12 KM na osnovu odluke Direktora od 04.09.2012. godine.

- Troškovi prevoza na posao i sa posla iskazani su 103.922 KM. Naknada troškova prijevoza s posla i na posao su regulisane Pravilnikom o radu i Odlukama direktora o visini naknada u visini cijene gradskog prijevoza za sve uposlenike, tako da uposlenici koji rade u Sarajevu ostvaruju mjesečnu naknadu od 53 KM, a uposlenici u Mostaru 47 KM. Pravilnikom o radu nisu utvrđene odredbe po pitanju udaljenosti uposlenika od posla, tako da se na ovaj način naknada za prevoz ne plaća prema stvarnom mjestu boravka uposlenika, niti stvarnom iznosu troškova prevoza sa posla i na posao. **Uposlenici koji rade na naplatnim stanicama (Jošanica, Kakanj i dr.) ostvaruju naknadu prevoza na posao i sa posla u iznosu od 53 KM, tj. vode se kao da rade u glavnoj direkciji u Sarajevu. Ne možemo potvrditi opravdanost navedenog obzirom da postoji određeni broj uposlenika koji svakodnevno dolaze na posao iz mjesta prebivališta i vraćaju se u to mjesto, gdje stvarni troškovi prevoza su znatno veći od 53 KM mjesečno. Općim kolektivnim ugovorom, čl. 18. propisano je da zaposlenik ima pravo na prijevoz ili naknadu troškova prijevoza na posao i sa posla u skladu sa pravilnikom o radu, odnosno ugovorom o radu, pa shodno tome smatramo da bi se trebali izvršiti izmjene i dopune navedenih pravilnika u dijelu koji se odnose na naknade troškova prevoza uposlenika na posao i sa posla.**

- Troškovi regresa za godišnji odmor iskazani su 177.882 KM. Pravilnikom o radu i Odlukom o visini regresa je regulisano da se regres isplaćuje u iznosu 70% prosječne osnovne plaće koju je zaposlenik ostvario u prethodna tri mjeseca. Direktor je donio Odluku 27.06.2013. godine, kojom je utvrđeno pravo na regres za 170 uposlenika. Naknadno je isplaćen regres za 10 uposlenika koji su pravo na isti stekli u drugoj polovini godine.

Na poziciji troškova ostalih primanja i naknada zaposlenih iskazani su i slijedeći značajniji troškovi: pomoći i naknade troškova u slučaju smrti u iznosu od 28.367 KM i troškovi kotizacije za seminare, savjetovanja, simpoziji sl. u iznosu od 38.984 KM. Ostali troškovi zaposlenih obračunati su i isplaćeni u skladu Pravilnikom o radu, kolektivnim ugovorom i važećom zakonskom regulativom.

Troškovi naknada po osnovu ugovora o djelu su iskazani u iznosu od 47.683 KM, što je manje za 40,40 % od plana. Navedena naknada se obračunava u skladu sa zakonskom regulativom na osnovu potpisanih ugovora o djelu koji su potpisani na period od nekoliko mjeseci za prevoditeljske usluge, usluge sudskog vještačenja, planiranje i vođenje PR kampanja i interni odnosi sa javnošću, naknade za članove komisija za postupke eksproprijacije po općinama. **Ugovori o djelu za poslove za odnose sa javnošću koji su potpisani na period od 6 mjeseci sa neto naknadom u mjesečnom iznosu od 2.000 KM predstavlja posao preciziran**

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i sukladno istom naknada za rad na ovoj poziciji iznosi 1.650 KM, što znači da se postavlja pitanje opravdanosti zaključivanja ovog ugovora o djelu.

Putni troškovi iskazani su 104.995 KM odnose se na dnevnice za službena putovanja u zemlji, dnevnice za službena putovanja u inostranstvu, troškove prevoza i smještaja na službenom putovanju i ostale troškovi službenih putovanja zaposlenih. Obzirom da Društvo u 2013. godini nije imalo imenovan Nadzorni odbor troškove putovanja za Direktora odobravao je Izvršni direktor za računovodstvo i finansije, a ostalim uposlenicima putne troškove odobravao je Direktor.

Potrebno je Pravilnikom o radu definisati kriterije za utvrđivanje koeficijenta složenosti za obračun plaće, u cilju zadovoljenja principa transparentnosti kod utvrđivanja plaća uposlenih.

Potrebno je Pravilnikom o radu naknade za prijevoz na posao i s posla vršiti u skladu sa stvarnim mjestom boravka uposlenika, te definisati pravna isplata iste i za uposlenike kojima mjesto rada nije mjesto prebivališta.

Preispitati opravdanost potpisanih ugovora o djelu ukoliko navedeni poslovi su definirani sistematizacijom.

7.2.4 Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani u iznosu od 5.144.937 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 57,33 %. U okviru ove pozicije najznačajniji su troškovi usluga održavanja, troškovi zakupa, troškovi reklame i sponzorstva i troškovi ostalih usluga.

Troškovi održavanja iskazani su 4.210.592 KM i odnose se na troškove za: redovno i zimsko održavanje autoceste (1.842.497 KM), usluga investicionog održavanja autoceste (1.012.807 KM), usluge zaštitara na čuvanju imovine (911.152 KM), usluge održavanja softvera na autocesti (278.827 KM), usluga tekućeg održavanja opreme na autocesti (53.029 KM), usluge održavanja zgrade u najmu (31.594 KM) i ostale usluge održavanja opreme, softvera i održavanja i uređenja okoliša (80.686 KM).

-Redovno i zimsko održavanje autoceste je 18.01.2013. godine dodijeljeno putem otvorenog postupka dobavljaču Sarajevoputevi d.d. Sarajevo sa potpisanim okvirnim sporazumom na 4 godine. Vrijednost okvirnog sporazuma iznosi 10.000.000 KM, a godišnjeg Ugovora iznosi 2.290.958 KM, te važi od 15.3.2013 - 15.3.2014. godine za sekciju Bilješevo-Kakanj.

-Troškovi investicijskog održavanja autoceste iskazani u iznosu od 1.012.807 KM i odnose se na više ugovora sa dobavljačima od kojih je Društvo vršilo nabavke usluga i roba za sanaciju autoceste usljed klizišta, sanaciju prelaznih naprava, zamjenu betonskih separatora i sl.

-Troškovi usluge zaštitara na čuvanju imovine je dodijeljeno putem otvorenog postupka dobavljaču Agencija Securitas d.o.o. Mostar za usluge fizička zaštitara ljudi i imovine, osiguranje i prevoz novca blindiranim vozilom. Vrijednost Ugovora iznosi 877.154 KM, te važi od 28.05.2013. do 28.05.2014. godine.

Troškovi zakupa poslovnog i garažnog prostora iskazani su u iznosu 520.973 KM su veći u odnosu na prethodnu godinu kad su iskazani u iznosu od 399.430 KM. Društvo obavlja djelatnost u poslovnim prostorima u Mostaru i Sarajevu. U Mostaru se iznajmljuje zgrada koja je u vlasništvu ½ JP BH Pošta i BH Telekom. Ukupna vrijednost zakupnine na mjesečnom nivou sa „BH Poštom“ i „BH Telekomom“ iznosi 21.017 KM. U Sarajevu Društvo iznajmljuje poslovni prostor od „Union Bankom“ d.d. Sarajevo za period od 15.06.2012.-30.04.2017. godine u mjesečnom iznosu od 16.852 KM po ugovoru broj 4489/12 od 12.06.2012. godine. Dodatni troškovi zakupa predstavljaju ugovori o zakupu parking prostora u Sarajevu i Mostaru u ukupnom iznosu 62.796 KM.

Troškovi reklame i sponzorstva iskazani su 348.310 KM, a u 2012. godini 260.746 KM. Društvo je angažovalo firmu „Prime Time“ d.o.o. za pružanje usluga produkcije i priprema propagandnog programa za period od 01.01.-31.12.2013. godine u iznosu od 250.000 KM sa kojim je zaključilo ugovor 31.12.2012. godine. Usluge su uključile produkciju TV PR informativnih priloga, produkciju reklamnog TV spota-zatvoreni sistem naplate, produciranje intervjua i priloga u okviru emisija Business News i Business Magazine, produciranje video materijala i fotografija, produkciju promotivnog filma o izgradnji dionica koridora Vc. Kao i Ugovorom za 2012. godinu, a što je konstatovano i re vizorskim izvještajem za 2012. godinu, ni Ugovorom zaključenim za 2013. godinu nije definisana jedinična cijena usluga, tako da nismo u mogućnosti potvrditi da

Ili su cijene izvršenih usluga realne, niti da li su pružene usluge u okviru ugovorenih. Za navedene usluge nije sproveden postupak javne nabavke, budući da se Društvo pozvalo na izuzeće od primjene Zakona o javnim nabavkama BiH, definisano u Aneksu II dio C. Međutim, izuzeće od primjene Zakona isključivo se odnosi na pribavljanje radio i TV emitiranja, dok su reklamne usluge koje bi koristile radio ili TV emitiranje, zakup prostora za emitiranje oglasa, obavijesti, informativnih programa vezanih za rad Društva, predmet javne nabavke za koju je potrebno provesti jedan od postupaka Zakona. Nije izvršeno pregovaranje tehničkih, ekonomskih, pravnih i drugih aspekata ugovora. Prema prezentiranoj dokumentaciji fakturisanje za izvršene usluge vršeno je u jednakim mjesečnim iznosima od 20.833 KM, sa prilogima izvještaja o količini produciranih materijala za predmetni mjesec, koji nisu ovjereni i potpisani od nadležnih Društva da su navedene količine i stvarno izvršene. Naglašavamo da se u priloženim izvještajima količine razlikuju od mjeseca do mjeseca. Navedeno potvrđujemo i činjenicom iz izvještaja koji su priloženi uz fakture da npr. produciranje i ustupanje video materijala i fotografija ostalim TV stanicama i web portalima, kao i printanim medijima sa posebnim poziciranjem istih (kao jedna od 5 stavki u izvještaju) u mjesecu martu je iznosila 15, u augustu 11, a u decembru 27, a faktura za izvršene usluge u svaku mjesecu je ista. Također je konstatovano da se preuzeti materijal ne evidentira kao arhivska građa, niti u okviru nematerijalnih sredstava, a isti je prema Ugovoru vlasništvo Društva. Ne možemo potvrditi da su ispunjeni uslovi za izuzeće od primjene Zakona o javnim nabavkama u BiH uvažavajući i činjenicu da je dato pojašnjenje od strane Agencije za javne nabavke u kojem stoji da samo pribavljanje radio i TV emitiranja nije predmet Zakona o javnim nabavkama u BiH, dok su reklamne usluge koje bi koristile radio ili TV emitiranje, predmet javne nabave za koju treba provesti postupak definiran Zakonom o javnim nabavkama BiH. Ovo posebno naglašavamo jer se ovdje radi o javnom preduzeću koje u skladu sa Zakonom o cestama u FBiH ne ostvaruje dobit i ne posluje na komercijalnom principu, tako da ne možemo potvrditi opravdanost i svrsishodnost izdvajanja za reklamu i marketing, koji u konačnici povećavaju rashode, za koje ne možemo potvrditi da u mogu uticati na povećanje prihoda. Ugovorom za 2014. godinu koji je zaključen sa istim preduzećem definisane su pojedine vrste usluge, količine i jedinične cijene.

Također, Društvo je u putem konkurentskog postupka dodijelilo ugovor za usluge zakup reklamnog prostora u printanim, digitalnim i drugim medijima u cilju promocije rada Društva dobavljaču entrade.ba Travnik za period od 17.10.-17.01.20143. godine u iznosu od 57.201 KM. Preostali iznos iskazan na trošku u iznosu od 41.109 KM odnosi se na reklamni materijal.

Troškovi ostalih usluga iskazani su 65.062 KM i odnose se na troškove za usluge zaštite na radu u iznosu od 19.715 KM, ostale nespomenute usluge u iznosu od 32.200 KM i usluge obuke radnika u iznosu od 13.147 KM.

Prilikom odabira ponuđača za usluge produkcije postupati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, a kod zaključivanja ugovora regulisati ključne elemente nabavke (obim i cijena usluga, rok isporuke, trajanje i sl.), te vršiti blagovremeni nadzor nad izvršenjem ugovora.

Društvo u poslovnim knjigama treba voditi evidenciju promotivnog materijala isporučenog od strane dobavljača, u okviru arhivske građe ili nematerijalnih sredstava, ovisno o vrsti materijala/sredstava.

Preispitati opravdanost ugovora za usluge produkcije i pripreme propagandnog programa, usluge zakupa reklamnog prostora u printanim, digitalnim i drugim medijima u cilju promocije rada Društva obzirom da se radi o javnom preduzeću koje u skladu sa Zakonom o cestama ne ostvaruje dobit i ne posluje na komercijalnom principu.

7.2.5 Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani u iznosu od 6.016.313 KM u odnosu na prethodnu godinu uvećani su za 44,84%. Pored troškova plaća, troškovi amortizacije predstavljaju najznačajnije troškove poslovanja sa učešćem od 26,52% u ukupnim rashodima obračunskog perioda.

Amortizacija se obračunava linearnom metodom primjenjujući stope amortizacije propisane nomenklaturom. Od ukupno evidentiranih troškova amortizacije u 2013. godini u iznosu od 6.016.313 KM na amortizaciju nematerijalnih sredstava odnosi se 366.098 KM ili 6,09%, a na amortizaciju materijalnih sredstava 5.650.215 KM ili 93,91%. Amortizacija nematerijalnih sredstava odnosi se na obračunatu amortizaciju tehničko-tehnološke dokumentacije i na amortizaciju softvera.

U okviru ove pozicije najveći su troškovi amortizacije: autoceste i pratećih objekata u iznosu od 4.317.441 KM, postrojenja i opreme u iznosu od 1.000.688 KM, uredske opreme u iznosu od 188.335 KM i transportnih sredstava u iznosu od 116.363 KM.

7.2.6 Troškovi rezervisanja

Troškovi rezerviranja u iznosu od 491.988 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 54,51 %. Ove troškove čine troškovi rezervisanja za sudske sporove u iznosu od 423.415 KM i troškovi rezervisanja za otpremnine kod odlaska u penziju u iznosu od 68.573 KM.

7.2.7 Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su 937.222 KM u odnosu na prethodnu godinu veći su za 66,57%. Ove troškove u najvećem dijelu čine troškovi: neproizvodnih usluga, premije osiguranja, poštanskih i telekomunikacijskih usluga.

Troškovi neproizvodnih usluga iskazani su 394.113 KM, čine troškovi konzultantskih usluga u iznosu od 156.279 KM, usluge čišćenja poslovnih prostorija u iznosu od 138.036 KM, usluge advokatskih i notarskih usluga u iznosu od 60.613 KM i troškove revizorskih usluga u iznosu od 17.433 KM. Dobavljači za konzultantske, revizorske i usluge čišćenja prostorija su odabrani u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u BiH. **Uvidom u dokumentaciju ustanovljeni su troškovi prethodnog perioda (faktura TQ Net Consulting Sarajevo za Konzultantske usluge uvođenja sistema upravljanja kvalitetom ISO 9001:2008 za period novembar 2012. – februar 2013. godine koja je fakturirana na dan 06.02.2013. godine u iznosu od 54.639 KM koja je u cijelosti uknježena u 2013. godini) te time dovodi do precijenjenosti troškova i obveza u 2013. godini za iznos od 27.320 KM.**

Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga iskazani su 179.664 KM u odnosu na prethodnu godinu uvećani su za 71,06%. Ove troškove u najvećem dijelu, u iznosu od 58.366 KM čine troškovi usluga mobilne, troškovi interneta u iznosu od 50.882 KM i usluge fiksne telefonije u iznosu od 40.296 KM, dok se preostali dio odnosi na poštanske usluge brze pošte.

Troškovi osiguranja iskazani su 87.678 KM i odnose se na troškovi premija osiguranja stalnih sredstava u iznosu 27.634 KM, premija osiguranja vozila u iznosu od 38.118 KM i premija osiguranja od posebnih nesretnih slučajeva u iznosu od 21.926 KM.

Troškovi reprezentacije iskazani su 59.922 KM u odnosu na plan ostvareni 99,87%. Navedeni troškovi nisu regulisani posebnim internim aktom niti menadžerskim ugovorima. Računi za učinjene troškove reprezentacije su ovjereni potpisom Direktora ili jednog od izvršnih direktora.

Ostale troškove na ovoj poziciji u iznosu od 215.846 KM čine troškovi platnog prometa, razne vrste članarina i taksi i ostali nematerijalni troškovi.

Troškove i obveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, odnosno u periodu na koji se isti odnose, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i MRS, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava evidentiranje vršiti u korist razgraničenja.

Internim aktom urediti način korištenja sredstava namijenjenih za reprezentaciju sa listom ovlaštenih osoba koja ista sredstva mogu koristiti i utvrditi limite korištenja sredstava za reprezentaciju za svaku ovlaštenu osobu pojedinačno.

Financijski rashodi u iznosu od 1.463.994 KM u odnosu na prethodnu godinu uvećani su za 1.327.733 KM. Isti se odnose na rashode od kamata po osnovu kredita u iznosu od 1.228.996 KM i kasa skonto odobren kupcima po odluci Vlade FBiH u iznosu od 234.997 KM.

Ostali rashodi i gubici iskazani u iznosu od 1.128.934 KM u odnosu na prethodnu godinu, u kojoj su iskazani u iznosu od 178.504 KM. Na ovoj poziciji najznačajniji su gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava u iznosu od 870.906 KM koji se odnose na rashod objekata i opreme na naplatnom mjestu Kakanj. Demontaža je bila planirana i sredstva su trebala biti stavljena van upotrebe, ali nakon demontaže utvrđeno je da je došlo do suštinske promjene vrijednosti koja je priznata kao rashod objekta umanjeno za procjenu vrijednosti preostale opreme i materijala. Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika u iznosu od 246.875 KM odnose se na naknadno obračunati trošak čuvanja i održavanja gradilišta tunela 1. Mart u iznosu

od 111.333 KM te pogreške na obračunu amortizaciji u 2012. godini u iznosu od 98.444 KM koja je proknjižena nakon izvještaja vanjskog revizora. Preostale rashode čine manjkovi i rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa.

8. Finansijski rezultat

Društvo je u finansijskim izvještajima za 2013. godinu iskazalo pozitivan finansijski rezultat (višak prihoda nad rashodima) u iznosu 76.056.573 KM. Pravilnikom o računovodstvenim politikama regulisao je način iskazivanja i raspodjele finansijskog rezultata, koji se raspoređuje isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu javnih cesta. Finansijski rezultat predstavlja razliku javnih prihoda i javnih rashoda, koji je neoporeziv i ne može biti predmet ponovne raspodjele na dividendu ili povećanje kapitala. Predstavlja osnov za utvrđivanje izvora sredstava za finansiranje poslovanja Društva u narednoj poslovnoj godini. Uprava Društva donijela je 26.02.2014. godine prijedlog Odluke o raspodjeli finansijskog rezultata ostvarenog u 2013. godini u iznosu od 76.056.573 KM, tako da će se ukupan finansijski rezultat raspodijeliti prema planiranoj namjeni, u skladu sa Planom poslovanja za 2014.godinu. Konačnu odluku o načinu raspodjele finansijskog rezultata-viška prihoda nad rashodima za 2013.godinu donijeti će Skupština Društva u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o cestama FBiH i Statutom Društva.

9. Stalna i tekuća sredstva, kapital i obaveze

9.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Sadašnja vrijednost stalnih sredstava i dugoročnih plasmana iskazana je u iznosu od 1.238.140.460 KM i ista se odnose na slijedeće:

	31.12.2012.	31.12.2012.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	1.238.140.460	804.953.538
Nematerijalna sredstva	60.606.420	21.291.747
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.149.533.040	701.660.791
Ostala stalna materijalna sredstva	1.000	1.000
Dugoročni finansijski plasmani	3.000.000	62.000.000
Druga dugoročna potraživanja	25.000.000	20.000.000

Nematerijalna sredstva čine prava na: projektnu dokumentaciju, korištenje doniranih baza podataka, software, te nematerijalna sredstva u pripremi. Nakon početnog priznavanja u knjigovodstvenim evidencijama, primjenjuje se model troška nabavke na sve grupe. Dugotrajna nematerijalna sredstva, koja služe za obavljanje djelatnosti, otpisuju se po osnovu procijenjenog vijeka upotrebe, odnosno na osnovu procjene pritjecanja ekonomskih koristi od korištenja imovinskog prava ili nematerijalnog stalnog sredstva. Nematerijalna sredstva se otpisuju tokom procijenjenog vijeka trajanja primjenom linearne metode otpisa. Smanjenje vrijednosti nematerijalnog sredstva treba priznati u Bilansu uspjeha. Nematerijalna imovina sa neodređenim vijekom upotrebe se ne amortizuje, ali se vrši testiranje umanjenja vrijednosti tako što se poredi njegov nadoknadi iznos sa knjigovodstvenim iznosom na godišnjem nivou i kada god postoji indicija o mogućnosti umanjenja vrijednosti sredstava.

Nematerijalna sredstva iskazana su 60.606.420 KM, a čine ih ulaganja u tuđu imovinu 32.691.195 KM; projektnu dokumentaciju u pripremi 25.683.286; te ostala nematerijalna imovna 2.231.938 KM (računarska oprema). Ulaganja u 2013. godini iskazana su 7.120.007 KM, a odnose se na ulaganja u projektnu dokumentaciju 6.012.422 KM (dionice Lašva-Vitez-Donji Vakuf; Tarčin-Konjic i Tuzla-Žepče) ulaganja u računarske programe 1.044.088 KM (što se najvećim dijelom odnosi na softvere na naplatnim mjestima Kakanj i Lučani), te ulaganje u korištenje tuđeg zemljišta 63.597 KM.

Ulaganja u tuđu imovinu odnose se na ulaganja u:

- Granični prijelaz Bijača, koji je izgrađen na zemljištu u vlasništvu države Bosne i Hercegovine i objekat koji se sastoji od dijela trase i platoa graničnog prijelaza. Sredstva će biti prenesena na

Upravu za indirektno oporezivanje. Izgradnja je vršena u sklopu izgradnje poddionice Kravice-Bijača koja je završena i stavljena u upotrebu. Vrijednost ulaganja 9.757.182 KM.

- Regionalne ceste R 423; 424; koje su građene u okviru projekta Kravice-Bijača, treba da budu prenesene na Županijsku Direkciju cesta Zapadno Hercegovačke županije. Vrijednost ulaganja 4.953.538 KM.
- Regionalna cesta R 445 je izgrađena u okviru projekta izgradnje podionice Kakanj-Bilješevo (na relaciji Donji Lučani-Donji Kakanj) treba da bude prenesena na kantonalnu Direkciju cesta Zeničko Dobojskog kantona. Vrijednost ulaganja 17.980.474 KM.

Smanjenje nematerijalne imovine izvršeno je za iznos obračunate amortizacije na računarske programe 366.097 KM (po stopi 20%).

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u bruto iznosu 1.168.567.093 KM. Ispravka vrijednosti je 19.034.053 KM, te sadašnja vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme iznosi 1.149.533.040 KM. Promjene na nekretninama, postrojenjima i opremi u periodu od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine iskazane su u sljedećoj tabeli:

	Opis	Zemljišta	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Alati, pogon. kancel.namj.	Transportna Sredstva	Mater.sred. u pripremi	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	10
1	Nabavna vrijednost							
	na dan 01.01.2013.	86.084.670	285.082.428	9.248.734	260.761	729.816	332.429.903	713.836.310
	- direktno pov. u 2013. god	(135.205)					477.085.554	476.950.350
	- prijenos sa pripreme	21.661.715	139.924.185	7.005.149	49.465	371.694	(169.012.207)	0
	- prenos na ulag. u tuđa sred.						(32.425.557)	(32.425.557)
	- otuđ. i rashodovanje		(878.142)	(230.561)	(1.172)			(1.109.875)
	ostalo- avansi						10.042.248	10.042.248
	na dan 31.12.2013.	107.611.180	424.128.471	16.023.321	309.054	1.101.510	618.119.940	1.167.293.467
2	Akum. amortizacija							
	na dan 01.01.2013.god.		10.295.557	1.562.632	69.053	248.277		12.175.519
	- amortizacija		4.486.347	1.118.561	27.388	116.363		5.748.658
	- amort. iz ran. perioda							0
	- otuđ. i rashodovanje		32.942	129.894	907			163.742
	- prijenos (sa) na							0
	na dan 31.12.2013.	0	14.748.962	2.551.299	95.535	364.640	0	17.760.436
3	Neto knj.vrijednost							
	na dan 01.01.2013.	86.084.670	274.786.871	7.686.101	191.708	481.539	332.429.903	701.660.791
	na dan 31.12.2013.	107.611.180	409.379.509	13.472.022	213.520	736.870	618.119.940	1.149.533.040

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po trošku sticanja odnosno nabavke umanjenom za iznos amortizacije i akumuliranih gubitaka od umanjenja vrijednosti. Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja se vrši metodom nabavne vrijednosti. Investicijska ulaganja na sredstvima dugotrajne materijalne imovine obuhvaćaju naknadne troškove na već postojećim sredstvima, kada je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi u većem obimu pritjecati u Društvo i kada se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Dodatna investicijska ulaganja na sredstvima dugotrajne materijalne imovine obuhvataju naknadne troškove na već postojećim sredstvima datim na upravljanje Društvu u skladu sa Zakonom o cestama FBiH. Temeljni kriterij za priznavanje naknadnih troškova u nabavnu vrijednost je zadovoljen kada se time: produžava vijek upotrebe stalnog sredstva, povećava njegov kapacitet i unapređuje kvalitet njegovog učinka. Procjenu da li neko ulaganje ispunjava gore navedene kriterije izvršiti će Sektor za pripremu građenja i građenje.

Prema naprijed iznesenim tabelarnim podacima na imovini su se desile slijedeće promjene:

Zemljište je prema iskazanim pokazateljima u 2013. godini uvećano za 21.661.715 KM kroz postupak eksproprijacije zemljišta za gradnju autoceste. Cjelokupna ulaganja su sa pripreme prenesena u upotrebu. Umanjenje zemljišta izvršeno je za 135.205 KM, za iznos zemljišta koji je preknjižen, klasificiran kao nematerijalna imovina. Radi se o zemljištu koje je ranije evidentirano kao građevinsko zemljište, a Društvo je za navedeno zemljište steklo samo pravo korištenja tuđeg zemljišta.

Vrijednost zemljišta na dan 31.12.2013. godine iskazan je 107.611.180 KM. Obzirom da se radi o značajnoj vrijednosti zemljišta, Društvo nije uspostavilo pomoćnu evidenciju iz koje se može utvrditi na koje se parcele odnosi iskazana vrijednost.

Građevinski objekti iskazani su 409.379.508 KM. Povećani su u 2013. godini za 139.924.185 KM, a povećanje se odnosi na: ulaganja u dionicu Kakanj-Bilješevo 102.604.527 KM; ulaganja u poddionicu Kravice-Bijača 37.137.429 KM, te ulaganja u zaštitnu ogradu od snijega na izgrađenom dijelu autoceste 182.229 KM.

Smanjenje građevinskih objekata izvršeno je za obračunatu amortizacije 4.486.347 KM, te za vrijednost rashodovanih građevinskih objekata: nabavne vrijednosti 878.142 KM; ispravke vrijednosti 32.941 KM, te sadašnje vrijednosti 845.201 KM, a na prijedlog Centralne popisne komisije JP Autoceste FBiH d.o.o na dan 31.12.2013.godine.komisije (u daljem tekstu Centralna popisna komisija).

Najveću vrijednost rashodovanih građevinskih objekata čini vrijednost demontirane opreme na naplatnom čeonom mjestu Kakanj. Naime, Centralna popisna komisija je prihvatila Izveštaj komisije za popis imovine na čeonom naplatnom mjestu Kakanj sa stanjem na dan 31.07.2013. godine. Uprava Društva je 03.07.2013.godine donijela Odluku o formiranju Komisija za popis opreme sistema naplate, kao i konstrukcije nadstrešice i naplatnih kućica na čeonom naplatnom mjestu Kakanj. Komisija je formirana sa zadatkom da izvrši vanredni popis i utvrdi stvarno stanje imovine koja se nalazi na navedenom naplatnom mjestu, a koja će se demontažom naplatnog mjesta privremeno odložiti na COKP Drivuša.

Postrojenja i opreme nabavljeno je u vrijednosti 7.005.149 KM, a odnosi se na nabavku: opreme na dionici Kakanj-Bilješevo 3.633.683 KM; opreme na poddionici Kravice-Bijača 2.561.036; PVC separatora 498.432 KM; računarske opreme 154.976 KM; na prekvalifikaciju sredstava zatvorenog sistema naplate 101.836 KM; uređaj za mjerenje retrorefleksije 39.897 KM i ostale opreme 15.287 KM.

Smanjenje opreme izvršeno je za obračunatu amortizaciju 1.118.561 KM, te na temelju prijedloga Centralne komisije za popis izvršen je otpis dotrajale i neispravne opreme, nabavne vrijednosti 230.561 KM ispravke vrijednosti 129.894 KM, te sadašnje vrijednosti 100.667 KM.

Transportna sredstva u 2013. godini povećana su za 371.694 KM, a povećanje se odnosi na nabavku dva vozila Iveco za ophodnju 161.226 KM (pojedinačne vrijednosti 80.613 KM); kombi transporter-putničko vozilo 83.418 KM; dva putnička vozila VW Polo 57.720 KM (pojedinačne vrijednosti 28.860 KM), te putničko vozilo VW Pasat 69.330 KM, a smanjena su za iznos obračunate amortizacije 116.363 KM.

Avansi, nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi iskazani su 618.119.940 KM, a odnose se na: **materijalna sredstva u pripremi 558.994.476 KM i na avanse za materijalna sredstva u pripremi 59.125.463 KM.**

U okviru materijalnih sredstva u pripremi na dan 31.12.2013. godine iskazani su započeti projekti izgradnje autoceste i to dionice: Vlakovo-Lepenica 120.574.388 KM; Suhodol-Tarčin 115.295.542 KM; Gorica-Bilješevo 100.471.394 KM; poddionica Lepenica-Suhodol 90.598.207 KM; Zvirovići-Kravice 56.050.112 KM; Drivuša-Gorica 53.515.406 KM; poddionica Butila-Vlakovo 20.289.029 KM; dionica Svilaj-Odžak 2.063.753 KM; signalizacija u pripremi 134.383 KM.

U 2013. godini aktivirano je materijalnih sredstava u pripremi 201.437.765 KM ili 26,5%, odnosno preneseno na: zemljište 21.661.715 KM; građevinskih objekata 139.924.185 KM; postrojenja i opreme 7.005.149 KM; alata, pogonskog i kancelarijskog materijala 49.465 KM; transportnih sredstava 371.694 KM; te ostalih materijalnih sredstava 32.425.557 KM, ulaganja u tuđu imovinu. Ulaganja u tuđu imovinu iskazana su 32.691.195 KM (sa materijalnih sredstava u pripremi preneseno je 32.425.557 KM, a sa nematerijalnih sredstava u pripremi, projektna dokumentacija 265.637 KM).

Avansi za građevinske objekte iskazani su 59.125.463 KM, a čine ih dati avansi slijedećim izvođačima: Strabag AG Austrija 14.012.117 KM (dati avans 26.11.2013. godine 14.012.117 KM); OHL ŽS AS 8.042.227 KM (dati avans 17.07.2012. godine u iznosu 14.212.425 KM); Euroasfalt d.o.o. Sarajevo 3.818.151 KM (dati avansi 18.06.2013. godine u iznosu 4.079.343 KM i 02.08.2013. godine u iznosu 3.681.672 KM); JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo 693.865 KM, Cengiz Insaat Sanayi ve Ticaret Anonim 509.019 KM, te ostali izvođači 50.080 KM.

Dugoročni finansijski plasmani na dan 31.12.2013.godine iskazani su 3.000.000 KM, a odnose se na dugoročno oročena sredstva u poslovnim bankama.

Druga dugoročna potraživanja iskazana su 25.000.000 KM, a odnose se na 20.000.000 KM potraživanja od JP Ceste F BiH d.o.o Sarajevo, datih na osnovu Odluke Vlade FBiH broj 45/10 od 25.01.2010. godine za

kupovinu zemljišta za potrebe izgradnje autoceste i objekata na trasi Koridora Vc na dionici Sarajevska zaobilaznica (koja će kako Uprava očekuje biti vraćena Društvu kroz vrijednost završene investicije). Potraživanja od 5.000.000 KM koja su data JP Ceste FBiH d.o.o. Sarajevo na osnovu odluke Vlade FBiH od 08.05.2012. godine u svrhu održavanja likvidnosti, u 2013. godini reklasificirana su (sa kratkoročnih) na dugoročna potraživanja jer Uprava ne očekuje njihov povrat u roku od 12 mjeseci. **Navedenom Odlukom nije utvrđen rok povrata pozajmice niti je zaključen Ugovor kojim bi se regulisala međusobna prava i obaveze vezano za datu pozajmicu.**

U cilju usklađenja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem, proveden je godišnji popis sredstava, obveza i potraživanja na dan 31.12.2013. godine. Centralna popisna komisija JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar je sačinila Izveštaj o popisu imovine i obaveza JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar sa stanjem na dan 31.12.2013. godine na osnovu pojedinačnih izvještaja popisnih komisija. Izveštaj Centralne popisne komisije Uprava Društvo usvojila je Odlukom od 26.02.2014. godine. **U Izveštaju Centralne popisne komisije navedeni su propusti uočeni prilikom vršenja popisa i dati prijedlozi za njihovo otklanjanje.**

Amortizacija stalnih sredstava vrši se po linearnoj metodi otpisa i to za svako pojedinačno sredstvo. Korisni vijek upotrebe stalnih sredstava jeste razdoblje u kojem se očekuje da će koristiti u svrhu javnih potreba (obezbjedivanje nesmetanog i sigurnog prometa i očuvanje cestovne infrastrukture) i potreba Društva. Materijalna stalna sredstva otpisuju se na osnovu procijenjenog vijeka upotrebe, odnosno po osnovu procjene pritecanja ekonomskih koristi tokom njihovog korištenja i upotrebe. Za stalna sredstva utvrđen je vijek upotrebe na osnovu koga se vrši obračun amortizacije po godišnjim stopama. Utvrđeni korisni vijek trajanja i stope amortizacije za raspoloživa stalna materijalna sredstva po grupama je slijedeći:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
I Nematerijalna imovina		
Softver	5	20,00
II Materijalna imovina		
1 Građevinski objekti		
Prometnica-gomji stroj habajući dio	15	6,67
Prometnica-gomji stroj nosivi dio	40	2,50
Prometnica-donji stroj	Neograničeno	0,00
Mostovi (vijadukti,nadvožnjaci itd	66,67	1,50
Tuneli primarna konstrukcija	Neograničeno	0,00
Tuneli sekundarna konstrukcija	40	2,50
Objekti kontrole naplate (zidani)	35	2,86
Trafostanice	35	2,86
2 Oprema		
Elektronska oprema	5	20,00
Kancelarijski namještaj	10	10,00
Kanalske kanalizacije	20	5,00
Ostala oprema: agregati, klima uređaji..	8	12,50
3 Vozila		
Motorna vozila	6,45	15,50

U decembru 2013. godini donesena je Procedura prenosa projekata iz pripreme u upotrebu. Navedenom procedurom utvrđene su nove amortizacione stope za pripadajuće dijelove objekata niskogradnje. Naime, donji stroj prometnice (za koji je u ranijem periodu amortizaciona stopa bila 0), razdvojen je na dva dijela: donji stroj čija stopa i dalje ostaje 0 i gornji nosivi stroj, gdje se uvodi nova stopa amortizacije 2,50%.

Društvo je u 2013. godini izvršilo obračun amortizacije primijenivši navedene amortizacione stope za novopuštene dionice puta Kakanj-Bilješevo i Bijača-Kravice. Nove amortizacione stope nisu primijenjene na dionice, koje su ranije izgrađene i stavljene u upotrebu. Kako objašnjavaju odgovorni radi se o 37 km ranije izgrađene autoceste, a Društvo ne raspolaže podacima o razdvojenim vrijednostima donjeg stroja prometnice.

Amortizacija za 37 km ranije izgrađene autoceste nije obračunata, a revizorski tim ne može kvantificirati efekte neobračunate amortizacije, a samim time ne može kvantificirati ni efekte koliko su troškovi podcijenjeni a finansijski rezultat precijenjen u 2013. godini.

Društvo nije objavilo vrstu i iznos promjene računovodstvene politike koja utječe na tekuće razdoblje ili je imala učinak na bilo koje prethodno razdoblje, ili može imati učinak u budućim razdobljima u skladu sa paragrafom 28; 29; Međunarodnog računovodstvenog standarda 8 *Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške.*

Potrebno je izvršiti procjenu vrijednosti donjeg stroja prometnice koji ima ograničeni vijek upotrebe za dionice koje su stavljene u upotrebu u ranijem periodu a koje su prema dosadašnjoj praksi tretirane kao donji stroj bez obračuna amortizacije.

Utvrđiti efekte neobračunate amortizacije i evidentirati ih u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške. Navedenu promjenu računovodstvene politike ugraditi u Pravilniku o računovodstvenim politikama Društva.

Objaviti vrstu i iznos promjene računovodstvene politike koja utječe na tekuće razdoblje ili je imala učinak na bilo koje prethodno razdoblje, ili može imati učinak u budućim razdobljima u skladu sa paragrafom 28; 29; Međunarodnog računovodstvenog standarda 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške.

Uspostaviti evidenciju koja će sadržavati sve osnovne pokazatelje o zemljištu (na koje se parcele odnosi iskazana vrijednost, zemljišno knjižni izvadak, površinu, ranijeg vlasnika, katastarsku općinu).

Poduzeti aktivnosti na zaključenju ugovora o pozajmici sa JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo, kojim bi se regulisala međusobna prava i obaveze za data sredstva.

Ispoštovati preporuke Centralne popisne komisije JP Autoceste FBiH na otklanjanju propusta uočenih prilikom popisa sredstava, obaveza i potraživanja na dan 31.12.2013.godine.

9.2 Tekuća sredstva

9.2.1 Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku ili neto prodajnoj vrijednosti, ovisno o tome šta je niže. Trošak obuhvata fakturnu cijenu i sve zavisne i indirektno troškove povezane s dovođenjem zaliha do njihove sadašnje lokacije i u sadašnje stanje. Zalihe sitnog inventara otpisuju se 100% prilikom stavljanja u upotrebu.

Na dan 31.12.2013.godine Društvo je iskazalo zaliha u vrijednosti 584.240 KM prema sljedećoj strukturi.

	31.12.2013.	31.12.2012.
ZALIHE	584.240	721.807
Sirovine i materijal	497.287	527.875
Rezervni dijelovi zatvorenog sistema naplate	58.608	160.444
Autogume i ambalaža	27.908	24.076
Alat i sitan inventar	44.152	33.997
ACC uređaji	28.344	32.897
Ispravka vrijednosti sirovina, materijala i rezervnih dijelova	(72.060)	(57.483)

Komisija za popis stalnih sredstava i sitnog inventara izvršila je popis zaliha sa stanjem na dan 31.12.2013.godine, međutim Društvo ne vodi robno-materijalno knjigovodstvo za zalihe sirovina i materijala, rezervnih dijelova, ACC uređaja, materijala za sistem naplate i otpadnog materijala.

S obzirom na vrijednost iskazanih zaliha sirovina i materijala, Društvo treba uspostaviti robno-materijalno knjigovodstvo za vođenje svih vrsta zaliha, radi ažurnog evidentiranja i potpune kontrole nad imovinom.

9.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura ovih sredstava na datum bilansa je slijedeća:

	31.12.2013.	31.12.2012.
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI	30.473.477	62.093.689
Transakcijski računi (u domaćoj valuti)	3.252.378	8.552.239
Transakcijski računi (u stranoj valuti)	100.179	593.037
Blagajna-domaća valuta	110.505	151.297
Blagajna-strana valuta	10.415	17.966
Oročena sredstva	27.000.000	52.779.150

Novac i novčani ekvivalenti na dan 31.12.2013. godine iskazani su 30.473.477 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 31.620.212 KM ili 49%. Smanjenje sredstava na transakcijskim računima posljedica je angažiranja dijela vlastitih sredstava za izvođenje radova za izgradnju poddionice Vlakov-Lepenica, a koja će biti naknadno refundirana iz kreditnih sredstava EIB-a.

Transakcijski računi u domaćoj valuti otvoreni su kod Raiffeisen Bank d.d. Mostar (tri računa: osnovni račun; za uplatu cestarine; za korištenje cestovnog zemljišta); Sparkasse Bank d.d. Mostar, Intesa Sanpaolo Bank d.d. Sarajevo, UniCredit Bank d.d. Mostar, BOR Banka d.d. Sarajevo, Union banka d.d. Sarajevo, NLB Banka d.d. Tuzla; Bobar banka A.D. Bijeljina (za kamate po oročenjima) i Turkish Ziraat banka. Transakcijski račun kod Turkish Ziraat banke otvoren je u 2013. godini.

Blagajne domaće i strane valute odnose se na glavnu blagajnu u domaćoj i stranoj valuti otvorenu u okviru Ekonomsko finansijskog sektora koji se nalazi u organizacionom dijelu Društva u Mostaru i **priručne blagajne-porto blagajne** (za usitnjavanje manje količine novca) u domaćoj i stranoj valuti na naplatnom mjestu Jošanica, Visoko, Podlugovi, Kakanj i Lučani, koje se vode u okviru Sektora za upravljanje i održavanje u Službi za naplatu cestarina u Sarajevu. Služba za naplatu cestarine, vrši kontrolu i nadzor nad naplatom cestarine, raspolaže sa gotovinom i jedini dokument koji se dostavlja Ekonomsko finansijskom sektoru na knjiženje (evidentiranje) je kopija pologa novaca u banku.

Blagajnik glavne blagajne u Mostaru nema nikakvog dodira sa novcem naplaćenim od naknada za korištenje autoceste (cestarine). Kopija uplatnica, poslje izvjesnog vremena, najčešće nekoliko dana, dostavlja se blagajniku u Ekonomsko finansijski sektoru u Mostaru na knjiženje. Navodimo primjer: Polog pazara-jedna uplatnica na iznos 9.223 KM pazar od 15,16,17. 03. 2013. godine naplatno mjesto Visoko, evidentirana u Blagajničkom izvještaju od 24.03.2013.godine; Polog pazara-jedna uplatnica na iznos 45.556 KM pazar od 22; 23; 24; 02.2013.godine na naplatno mjestu Jošanica evidentirana u Blagajničkom izvještaju od 24.02. 2013.godine; polog pazara od 01.07.2013.godine na iznos 22.894 KM evidentira u blagajničkom izvještaju od 07.07.2013.godine; polog pazara-jedna uplatnica na iznos od 66.207 KM pazar od 02.,03., i 04. 08 2013.godine evidentiran u Blagajničkom izvještaju od 04.08.2013.godine, itd.

Na osnovu uplatnice o položenom novcu u banku koju Služba za naplatu cestarine iz Sarajeva dostavlja u Ekonomsko finansijski sektor u Mostaru, evidentira se promet od zatvorenog sistema naplate-cestarine, sačinjava se retroaktivno „formalni“ ulaz i izlaz novca u blagajnu i dnevnik-izvještaj blagajne. U Ekonomsko finansijskom sektoru u računovodstvenoj evidenciji ne postoji izvorni dokument o nastaloj transakciji - prometu (koji bi potvrdio obim i količinu nastanaka transakcije, sistemsko zaduženje o naplaćenju naknada za ceste: po naplatnom mjestu; po blagajniku naplatnog mjesta; po danima ili po smjenama).

Provedenom revizijom utvrdili smo da se blagajničko poslovanje, ne vodi u skladu sa zakonskim propisima. Zaduženje i razduženje glavne blagajne vodi se na osnovu istog dokumenta pologa novca u banku, retroaktivno, što je suprotno članu 20. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, koji nalaže da se poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva u skladu sa načelima urednosti, ažurnosti, dokumentiranosti i vjerodostojnosti; što je suprotno članku 21 istog Zakona koji nalaže da predmet knjigovodstvene obrade podataka u glavnoj knjizi, u dijelu bilansne evidencije su poslovni događaji, čiji nastanak se može dokazati vjerodostojnom knjigovodstvenom ispravom i što je suprotno članu 22. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH koji nalaže da se u dnevnik blagajne unose poslovne promjene koje nastaju po osnovu gotovine i drugih vrijednosti koje se vode u blagajni pravne osobe. Dnevnik

blagajne zaključuje se na kraju svakog radnog dana i dostavlja se računovodstvu istog a najkasnije narednog dana, što je regulisano Pravilnikom o računovodstvenim politikama JP Autoceste FBiH d.o.o. Sarajevo.

Blagajničko poslovanje urediti u skladu sa članovima 20., 21. i 22. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, koji nalažu da se poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva uvažavajući načela urednosti, ažurnosti, dokumentiranosti i vjerodostojnosti; da se nastanak poslovnog događaja može dokazati vjerodostojnom knjigovodstvenom ispravom, da se u dnevnik blagajne unose poslovne promjene koje nastaju po osnovu gotovine i drugih vrijednosti koje se vode u blagajni pravne osobe, te da se dnevnik blagajne zaključuje na kraju svakog radnog dana i dostavlja u računovodstvo istog a najkasnije narednog dana.

Oročena novčana sredstva na dan 31.12. 2013.godine iskazana su 27.000.000 KM, koja su klasificirana kao kratkoročna jer imaju rok dospjeća u okviru tri mjeseca od datuma bilansa. Oročena su u četiri poslovne banke uz kamatnu stopu od 3.80 % do 4,80 %.

9.2.3 Potraživanja i plasmani

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2013.	31.12.2012.
POTRAŽIVANJA	39.133.219	22.034.895
Potraživanja od prodaje	500	969
Druga kratkoročna potraživanja	195.743	191.397
Kratkoročni finansijski plasmani	0	5.000.000
Potraživanja za PDV	38.921.295	16.799.758
Aktivna vremenska razgraničenja	15.681	42.771-

Ukupna potraživanja iskazana su 39.133.219 KM i u odnosu na prošlu godinu veća su za 22.098.324 KM ili 77,6%. U okviru potraživanja najveću stavku čine potraživanja za PDV ili 99,45%. Iako je Društvo prema Rješenju Uprave za indirektno–neizravno oporezivanje, Sektor za poreze, Odsjek za pružanje usluga poreznih obveznicima, broj: 04/1-UPJR/1-322-1/11 od 04.02.2011.godine, ne smatra PDV obveznikom, iskazana su potraživanja po osnovu povrata poreza na dodatnu vrijednost u iznosu od 38.921.295 KM. Za dio ovih potraživanja u iznosu 36.633.809 KM nije još doneseno Rješenje UIO, a za dio iznosu 2.287.485 KM je doneseno Rješenje o povratu. Razlog za povećanje potraživanja za PDV je u činjenici da zbog privremene blokade finansiranja kredita za dionicu Vlakovo-Lepenica, nije bilo moguće podnijeti zahtjev za povrat PDV-a. Nakon datuma bilanse ukinuta je privremena zabrana i refundirana su vlastita sredstva iz kredita. Po tom osnovu ova potraživanja su povećana za 23.642.898 KM i po izjavi odgovornih vrlo vjerovatno će biti naplaćena u periodu od 3 mjeseca od podnošenja zahtjeva.

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 195.743 KM i čine ih potraživanja za kamatu na oročena sredstva 77.983 KM i potraživanja za date avanse 115.364 KM (Sarajevo putevi 105.898 KM; DB training the dispute board federation 8.125 KM).

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su 15.681 KM, a odnose se na unaprijed plaćene troškove održavanje u zatvorenom sistemu naplate.

9.3 Kapital

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana je slijedeća struktura kapitala:

	31.12.2013.	31.12.2012.
KAPITAL (I+II)	664.386.358	588.528.135
I Osnovni kapital	422.241.457	422.441.808
1 -državni kapital	2.000	2.000
2 -ostali osnovni kapital	422.241.457	422.439.808
II Neraspoređena dobit	242.144.901	166.086.327
-neraspoređena dobit ranijih godina	166.086.328	79.739.212

Osnovni kapital Društva iskazan je 422.241.457 KM a čini ga: 2.000 KM upisanog osnovnog kapitala u sudski registar i vrijednost ostalog osnovnog kapitala 422.241.457 KM. Odlukom o statusnim pitanjima Društva od 01.07.2010. godine utvrđena je visina upisanog/osnovnog kapitala u iznosu 2.000 KM.

Zakonom o cestama FBiH je definisano da javne ceste (što uključuje i autoceste) koje je nadležni organ proglasio za javne ceste, su u vlasništvu Federacije BiH i od općeg su interesa za FBiH. Pravilnikom o računovodstvenim politikama regulisan je način iskazivanja trajnog kapitala, tako da se na strani izvora evidentira državni i Ostali osnovni kapital Društva. Ostali osnovni kapital Društva čini imovinu osnivača (cestovna infrastruktura) evidentirana u bilansu stanja u iznosu od 422.241.457 KM.

Prema Zakonu o cestama FBiH i navedenom Odlukom, osnovni kapital čini osnovni ulog Federacije BiH kao jedinog osnivača Društva sa procentualnim učešćem od 100% vlasništva.

Osnovni kapital u odnosu na prethodnu godinu smanjen je za 200.350 KM. Smanjenje kapitala posljedica je povrata sredstava po projektu autoceste Tuzla-Orašje.

Uprava Društva je 24.07.2013. godine donijela Odluku o povratu sredstava u iznosu 200.350 KM JP Ceste FBiH d.o.o. Sarajevo, koja su Društvu doznačena 23.08.2011. godine u okviru projekta autoceste Tuzla-Orašje od strane JP Ceste FBiH. Na osnovu Rješenja Federalnog ministarstva prometa i komunikacija od 22.09.2011. godine imenovana je Komisija za primopredaju dokumentacije za projekt autoceste Tuzla-Orašje, sa zadatkom da JP Ceste FBiH Sarajevo preda dokumentaciju JP Autoceste FBiH. Napominjemo da je Vlada FBiH 22.12.2010. godine donijela Odluku o prijenosu izvršenih ulaganja JP Ceste FBiH o prijenosu izvršenih ulaganja za izradu prometne studije izvodljivosti autoceste Tuzla-Orašje na Federalnu direkciju za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta Federacije BiH, a potom na pravnog sljednika JP Autoceste FBiH

- Primopredaja kompletne finansijske dokumentacije izvršena je tokom marta i početkom aprila što je konstatovano Zapisnikom od 08.04.2011. godine. S obzirom na već ugovorene obaveze JP Cesta FBiH u Zapisniku je konstatovano da „sva naknadna prispjela finansijska dokumentacija u svezi realizacije projekta bit će po prispjehu dostavljena JP Autoceste FBiH.
- Dopisom JP Ceste FBiH od 24.05.2011. godine dostavljena je prispjela dokumentacija i to. Konzorcij Rudarsko-geološko-građevinski fakultet Tuzla (VIII privremena situacija) na iznos od 58.000 KM
- Dana 23.08.2011. godine izvršena je i doznaka ostatka namjenskih novčanih sredstava od strane JP Ceste FBiH JP Autoceste FBiH (Društvu) u iznosu od 200.350 KM za preostale isplate po osnovu Ugovora kojeg je JP Ceste 05.06.2008. godine zaključilo sa Konzorcijem na čelu sa Rudarsko-geološko-građevinskim fakultetom iz Tuzle za izradu naprijed navedene Studije izvodljivosti. (Vrijednost ugovora je 2.350.000 KM sa PDV-om).
- Odlukom Vlade FBiH nije definisan prijenos obaveza po Ugovoru zaključenom između JP Ceste i Konzorcija na čelu sa Rudarsko-geološko-građevinskim fakultetom iz Tuzle, niti postoji pravni osnov na temelju kojeg bi JP Autoceste izvršilo plaćanja preostalih obaveza po navedenom Ugovoru, zbog svega navedenog Uprava JP Ceste je donijela Odluku o povratu doznačenih sredstava u iznosu 200.350 KM JP Ceste, kako bi se izvršila plaćanja po osnovu zaključenoga Ugovora u cilju okončanja obaveza iz navedenog Ugovora i primopredaji preostale finansijske dokumentacije.

Projektna dokumentacija je u više navrata dopunjavana, kako bi konačna verzija svih knjiga idejnog projekta za AC Orašje-Tuzla sa revizorskim izvještajima bila isporučena u elektronskom obliku (na hard disc-u) dana 29.01.2013. godine. Na osnovu zapisnika o primopredaji finansijske dokumentacije JP Ceste FBiH je izvršilo uplatu sredstava Društvu u visini 200.350 KM.

Neraspoređena dobit iskazana je 242.144.901 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća je za 76.058.573 KM, koliko iznosi pozitivan finansijski rezultat tekuće godine (višak prihoda nad rashodima).

9.4 Obaveze, rezervisanja i razgraničenja

U finansijskim izvještajima na datum bilansa, iskazane su slijedeće obaveze:

	31.12.2013.	31.12.2012.
OBAVEZE	643.945.038	301.275.795
Dugoročne obaveze	530.557.799	251.916.200
Dugoročne finansijske obaveze	471.170.183	233.093.665
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	59.387.616	18.822.535
Kratkoročne obaveze	110.653.666	48.701.318
Kratkoročne finansijske obaveze	32.004.491	16.002.245
Obaveze prema dobavljačima	76.434.991	31.281.274
Obaveze po osnovu plaća i naknada plaća	541.440	477.459
Druge obaveze	1.672.744	940.339
Pasivna vremenska razgraničenja	2.733.573	658.277

Obaveze iskazane na datum bilansa u iznosu od 643.945.038 KM u odnosu na prethodnu godinu veće su za 113,74%. U okviru istih učešće dugoročnih obaveza je 82,04%, a kratkoročnih 17,96%.

9.4.1 Dugoročne obaveze

Dugoročna rezervisanja i razgraničenja iskazana su u iznosu od 59.387.616 KM. Iznos od 56.884.898 KM se odnosi na rezervisanja za zadržana plaćanja (retencije), koja se iskazuju na osnovu zaključenih ugovora i ispostavljenih situacija izvođača radova. Najveći iznosi rezervisanja za zadržana plaćanja se odnose na: „Cengiz Insaat“ 36.423.089 KM, „Euroasfalt“ d.o.o. 18.331.691 KM i OHL ŽS AS 6.0170.943 KM. Konstatovano je da izvođači sa kojima je ugovoreno zadržano plaćanje za dobro izvršenje posla poštuju ugovornu odredbu i privremene situacije umanjuju za ugovoreni zadržani iznos.

Društvo je izvršilo **rezervisanje za otpremnine i rezervisanje za započete sudske sporove**. Rezervisanje za otpremnine je izvršeno u skladu sa Pravilnikom o radu i MRS 19 za sve uposlenike na dan 31.12.2013. godine iznosilo 158.417 KM. Rezervisanje za započete sudske sporove se odnosi na tužbe protiv Društva za naknadu štete i na dan 31.12.2013. godine iznosilo 626.693 KM. Procjena je izvršena na osnovu podataka iz podnesenih tužbi, bez zateznih kamata i sudskih troškova.

Ostala dugoročna razgraničenja odnose se na naplaćenu bankarsku garanciju od izvođača radova „SCT Ljubljana“. Naime, SCT je otišao pod stečaj u 2011. godini, od koga je Društvo iste godine naplatilo garanciju za dobro izvršenje posla u iznosu od 10.679.389 KM, te je u toku 2012. godine djelimično umanjen. Ukupan iznos je bio evidentiran na razgraničenjima, te je Uprava 11.02.2014. godine donijela Odluku o djelimičnom ukidanju istih (u iznosu od 1.103.736 KM koji je oprihodovan). Uprava je procijenila da zadrži iznos od 1.717.610 KM za "procijenjene potencijalne obaveze" za nefakturisane, a izvršene usluge podizvođača.

Dugoročne finansijske obaveze su iskazane u iznosu od 471.170.183 KM, a odnose se na povučena kreditna sredstva na datum bilansiranja na osnovu zaključenih dugoročnih međunarodnih kreditnih sporazuma. U toku 2013. godine, povučeno je ukupno 265.969.974 KM kreditnih sredstava.

Ugovore sa kreditorima za kredite **EBRD 38716 i EIB 24775** su potpisale Država BiH i FBiH, koji su tek 22.12.2011. godine preneseni supsidijarnim sporazumima na Društvo. Ugovor o finansiranju **EIB 31174** između BiH i Evropske investicijske Banke (EIB), zaključen 22.08.2012. godine, dok je supsidijarnim sporazumom prenesen na Društvo 22.04.2013. godine.

Dugoročni dio kredita je prezentiran u narednoj tabeli:

u EUR

Kreditor	Ukupna vrijednost kredita i valuta	Planirani iznosi finansiranja	Plan realizacije u 2013. godini	Realizacija u 2013. Godini	Realizacija do 31.12.2013. godine
EIB 24775	75.000.000	Kreditna sredstva	9.671.562	9.671.562	75.000.000
EBRD	180.000.000	Kreditna sredstva	90.983.966	76.792.405	138.824.684
EIB 31174	166.000.000	Kreditna sredstva	101.818.665	49.524.321	49.524.321
UKUPNO	421.000.000		202.474.194	135.988.288	263.349.005

- **Kredit sa Evropskom investicijskom bankom (EIB) – 24775** namijenjen je za izgradnju 15,2 km dionice autoputa na Koridoru Vc u BiH između Drivuše i Kaknja, u vrijednosti 75.000.000 EUR sa varijabilnom kamatnom stopom EURIBOR, zatvaranje kredita 31.12.2012. godine, rok otplate 2016.–2037. godina. Ukupan iznos kredita je povučen u 2012. godini u ukupno četiri tranše. Sa 31.12.2013. godine, obaveze po osnovu EIB kredita iznosile su 146.687.250 KM (na dugoročnim obavezama) i dio od 1.311.217 KM za ukalkulisane obaveze za kamatu po EIB kreditima (na poziciji drugih kratkoročnih obaveza).
- **Kredit sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD)** namijenjen je za izgradnju dionica autoputa na Koridoru Vc u BiH: Kakanj-Drivuša 15,2 km; Vlakovo-Tarčin 18,9 km; Počitelj-južna granica 21,4 km; Odžak-sjeverna granica 10,9 km i konsultantske usluge, u vrijednosti kredita 180.000.000 EUR, sa varijabilnom kamatnom stopom EURIBOR, rok otplate 2014.– 2024. godina. EBRD je odobrio kredit 2008. godine, sa rokom raspoloživosti do 31.12.2012. godine. Usljed kašnjenja na izgradnji radova na dionicama Drivuša-Kakanj, Vlakovo-Tarčin i Počitelj-Bijača, Društvo je 04.09.2012. godine uputilo zahtjev za produženje raspoloživosti sredstava Federalnom ministarstvu finansija do 31.12.2014. godine, što je EBRD odobrio 03.01.2013. godine. Sa 31.12.2013. godine, obaveze po osnovu EBRD kredita iznosile su 227.621.780 KM (na dugoročnim obavezama) i 32.004.491 KM na kratkoročnim obavezama što se odnosi na dvije glavnice koja dospijevaju za plaćanje 24.05. i 24.11.2014. godine i 226.740 KM za ukalkulisane obaveze za kamatu i 42.085 KM za taksu za neiskorištena sredstva (na poziciji drugih kratkoročnih obaveza).
- **Kredit sa Evropskom investicijskom bankom (EIB) - 31174** namijenjen je za izgradnju 31 km autoceste na Koridoru Vc (dionica Vlakovo-Tarčin 20,35 km i Svilaj-Odžak 10,76 km), u vrijednosti 166.000.000 EUR sa varijabilnom kamatnom stopom EURIBOR, zatvaranje kredita 31.12.2014. godine, rok otplate 2017.–2042. godina. Ukupan iznos kredit bit će isplaćen u maksimalno 10 tranši. Sa 31.12.2013. godine, obaveze po osnovu EIB kredita iznosile su 96.861.153 KM (na dugoročnim obavezama) i dio od 1.311.217 KM za ukalkulisane obaveze za kamatu po EIB kreditima (na poziciji drugih kratkoročnih obaveza).

9.4.2 Kratkoročne obaveze

Kratkoročne obaveze iskazane u iznosu od 116.120.813 KM u odnosu na prethodnu godinu veće su za 132,16%. Kratkoročne obaveze čine kratkoročne finansijske obaveze, obaveze prema dobavljačima i druge obaveze i pasivna vremenska razgraničenja.

Kratkoročne finansijske obaveze se odnosi na kredit EBRD za koji plaćanje kamate i takse dospijeva dva puta godišnje i to 24.05 i 24.11. te se na kratkoročnim obavezama iskazao iznos od 32.004.491 KM što se odnosi na dvije glavnice koja dospijevaju za plaćanje u 2014. godini.

Obaveze prema dobavljačima iskazane u iznosu od 76.434.991 KM, u odnosu na prethodnu godinu veće su za 144,35%. Najveći dio ovih obaveza odnosi se na obaveze prema dobavljačima u inostranstvu u iznosu od 52.259.553 KM i dobavljačima u zemlji 18.348.721 KM. Najznačajniji obaveze prema dobavljačima se odnose na izvođače radova na izgradnji autoceste pa tako od dobavljača iz inostranstva najznačajniji je „Cengiz Insaat“, OHLŽS AS, Viadukt d.d. i Egis International, a najznačajniji dobavljači u zemlji su „Euroasfalt“ d.o.o. i IPSA Institut.

Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih u iznosu od 541.400 KM odnose se obaveze za plaću za decembar 2013. godine, koje su izmirene u tekućoj godini.

Druge obaveze iskazane su u iznosu od 1.672.744 KM u najvećem dijelu, u iznosu od 1.580.062 KM, odnose se na ukalkulisane obaveze za kamate i takse po kreditima EIB i EBRD. Obračun kamata i taksu se vrši 24.11. pa je Društvo izvršilo procjenu troškova kamata i taksu za period 25.11. do 31.12.2013. godine koristeći posljednju kamatne stope sa obračuna. Druge obaveze iskazane u iznosu od 92.682 KM odnose se na poreze, takse i ostale doprinose po osnovu naknada zaposlenim.

9.4.3 Vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana u iznosu od 2.733.573 KM u odnosu na prethodnu godinu veća su za 2.075.297 KM. U okviru ove pozicije najveći dio u iznosu od 2.139.473 KM odnose se na prispjele fakture nakon datuma bilansiranja, a do datuma predaje finansijskih izvještaja i odnose se na 2013. godinu. Najznačajnije su fakture od „Sarajevoputevi“ d.d. 206.617 KM i „Roughton International Limited“ 187.090 KM i Institut IGH u iznosu od 136.666 KM, te 1.525.093 KM nefakturisani radovi grupe izvođača (Strabag AD, Euro-asfalt d.o.o. i GP ŽGP d.d.) na dan 31.12.2013. godine za poddionicu Svilaj-Odžak.

Također, u pasivna vremenska razgraničenja uključen je i unaprijed naplaćeni prihod po osnovu cestarina (ACCTAG), iskazan u iznosu od 594.098 KM, koji se odnosi na reklasifikaciju odloženog prihoda koja se naplatio ali će se realizirati narednu godinu.

10. Sudski sporovi

Prema podacima Društva na dan 31.12.2013. godine, pokrenuti su parnični i vanparnični postupci ukupnog tužbenog zahtijeva u iznosu od 3.948.069 KM. Od navedenog iznosa dio od 2.743.654 KM se odnosi na vanparnične postupke za utvrđivanje naknade za ekspropisane nekretnine, gdje je korisnik eksproprijacije Društvo. Ovaj iznos predstavlja procijenjenu vrijednost ekspropisanih nekretnina bez zateznih kamata i troškova postupaka. Preostali iznos od 1.204.415 KM se odnosi na tužbe fizičkih i pravnih lica protiv Društva za naknadu šteta nastalih zbog neadekvatnog održavanja autoceste.

Na osnovu procjene Službe za zastupanje koja uključuje sve predmete koji su podnesene tužbe protiv Društva Uprava je donijela odluku 11.2.2014. godine o iznosu troškova rezerviranja za sudske sporove za 2013. godinu u iznosu od 423.415 KM što u ukupnom iznosu sa početnim stanjem rezerviranja čini 626.693 KM.

11. IT kontrole u zatvorenom sistemu naplate na autoputu u dijelu podrške procesu blagajničkog poslovanja

Prije ulaska na autoput na osnovu vidljivih uputa na ulazu vozilo se usmjerava na odgovarajući ulazni trak u zavisnosti od kategorije vozila i načina plaćanja naknade. Vozila koja ne plaćaju naknadu ulaze na bočni trak, kao i vozila koja plaćanje vrše putem automatskog očitavanja ACC.

Proces manuelne naplate cestarine započinje ulaskom vozila na autoput kroz odgovarajući trak, kada automatski davač magnetnih kartica izdaje magnetnu karticu sa podacima o mjestu i vremenu ulaska na autoput. Po izdavanju magnetne kartice otvara se ulazna rampa i propušta vozilo na autoput. Na izlazu sa autoputa vozilo se uočljivim oznakom usmjerava na odgovarajući trak gdje predaje magnetnu karticu blagajniku koji stavlja karticu u čitač magnetnih kartica i u PC blagajnu unosi kategoriju vozila gdje se na osnovu dužine puta i kategorije vozila izračunava cestarina, čime se kreira sistemsko zaduženje blagajne u sistemu. Blagajnik štampa papirni račun i izdaje vozaču i istovremeno preuzima sredstvo plaćanja (gotovina u domaćoj valuti ili EUR i kartica). Ako se vrši plaćanje u valuti EUR vrši se preračun valute po važećem prodajnom kursu. U blagajni se evidentira nominalni iznos valute kao i preračunati iznos u KM. Blagajnik preuzima novac od vozača vozila, naplaćuje račun i vraća ostatak novca. Ukoliko vozač ne uzme ostatak novca ili ostavi napojnicu blagajnik je dužan da popuni obrazac za napojnicu. Na displeju ispred vozila se prikazuje kategorija vozila i iznos cestarine. Po izvršenom plaćanju podiže se izlazna rampa, a automat koji je dio sistema detektuje putem senzora na osnovu dimenzija kategoriju vozila i evidentira u sistem, vrijeme izlaza, kategoriju vozila, tablice i druge parametre značajne za vozilo. U određenim slučajevima kategorija vozila koju odredi blagajnik i automatski uređaj nisu isti. **Najčešće uređaj prepoznaje višu kategoriju u odnosu na kategoriju koju odredi blagajnik. Ove vrste grešaka sistema kao i ostale anomalije u sistemu se analiziraju i koriguju u posebnom modulu IS („Enforcement“) koji se još uvijek doraduje. Korekcija ove vrste grešaka se ne odražava na sistemsko zaduženje blagajne, što u konačnici može imati uticaj i na neusaglašenost stanje ukupno naplaćene gotovine cestarine i sistemskog zaduženja.**

Na kraju smjene blagajnik uzima dnevni pazar (gotovinu KM i EUR-ima, slipove bankovnih kartica) i napušta naplatnu kućicu u prisustvu zaštitara prelazi u pozadinsku prostoriju gdje u prisustvu vođe smjene broji novac i popunjava specifikacije novca u softverskoj aplikaciji. Novac na blagajni se zajedno sa dvije specifikacije KM i EUR-a pakuje u numerisane sigurnosne vrećice sa samoljepljivom trakom. Sigurnosna vrećica za novac se ne može otvoriti, a da se značajno ne ošteti što predstavlja zaštitu od eventualnog pokušaja neovlaštenog otvaranja. Vrećice sa blagajni se, ili deponiraju u samopotezni sef gdje ostaju do pripreme za transport u banku, ili se odmah pakuju sve vrećice sa blagajni u numerisnu sigurnosnu bankarsku vreću za transport i pod pratnjom zaštitara transportuju u banku. U banci se vrši brojanje novca i potvrđuje ili koriguje predata količina gotovine i izrađuju nove bankarske specifikacije koje se vraćaju u službu kontrole naplate na Jošanici gdje kontrolori evidentiraju u sistem podatke sa bankarske specifikacije. Kontrolori imaju uvida u sistemsko zaduženje blagajni, iznosu predatog novca u banku kao i izbrojanog novca. **U službi naplate se manuelno popunjava nalog za knjiženje blagajni i na osnovu podataka u priznatih od strane strane banke vrše se zaduženja blagajne u glavnoj knjizi.**

Blagajnik nema uvida u sistemsko zaduženje blagajne, a ukoliko se u procesu kontrole i brojanja novca detektira greška blagajnika (manjak ili falsifikati novčanica) vrši se nadoknada odbitkom od plate blagajnika. Ako je iznos gotovine veći od sistemskog zaduženja blagajne npr. iz razloga davanja napojnice blagajniku, cjelokupni iznos se evidentira na prihod iz blagajne. Do razdvajanja evidencije gotovine manuelne naplate i gotovine po osnovu prodaje ACC TAG-ova u softverskoj aplikaciji gotovina po oba osnova je knjižena u glavnu knjigu na jedan konto.

Doradom softverske aplikacije i razdvajanjem obrade blagajne i ACC TAG-ova koja je vršena u toku izvještajne godine tokom cijele godine nije bilo omogućeno odvojeno evidentiranje gotovine u bazama, kao i knjiženje u glavnu knjigu.

S obzirom da je IS zatvorenog sistema naplate u produkciji od sredine 2012. godine kao i da se dograđuje za nove funkcionalnosti moguće je da sistem nije usklađen sa procesom koji podržava i da je potrebnovrijeme da se sistem stabilizuje i očisti od grešaka. Kako je namjena sistema obrada finansijskih podataka potrebna je uspostava adekvatnih općih i aplikacijskih kontrola u svima fazama obrade.

U svrhu uspostavljanja boljih kontrola obrade u procesa blagajne i vođenje pomoćnih i računovodstvenih evidencija u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima, kao i informatičkom principu da se informacija obrađuje na mjestu date su preporuke:

Izvršiti dogradnja softverske aplikacije za funkcionalnost automatskog podatkovnog interfejsa blagajne sa glavnom knjigom i automatskog generiranje knjigovodstvenog naloga sa svim elementima u skladu sa zakonskom regulativom kako bi se smanjila mogućnost ljudske greške kao i neovlaštene izmijene podatka.

Sve korekcije na blagajni koje utiču na sistemsko zaduženje ili gotovinu da se vrše kroz softversku aplikaciju na način da se generira stavka (slog u bazi podataka) korekcije uz komentar o razlozima korekcije uz arhiviranje relevantne dokumentacije.

Izvrši dogradnju izvještaja softverske aplikacije za nove izvještaje (npr. dnevni promet i rekapitulacije dnevnog prometa, za period od do), kao i dodavanje elemenata u postojećim izvještajima koji omogućavaju bolje kontrole i međusobnu uporedivost (ukupan broj vozila, iznos u nominalnoj valuti srednji kurs, prodajni kurs, kursne razlike, broj vozila po kategorijama iznos cestarine).

Izvještaje iz sistema relevantne za evidencije prometa blagajni štampati, ovjeravati potpisom i arhivirati.

Usaglašavanja stanja u bazama podataka pomoćne evidencije blagajne sa podacima relevantne dokumentacije o prometu na autoputu i stanja konta blagajne za prethodni period, kao i izvještajnu godinu.

12. Javne nabavke

Društvo je donijelo Plan javnih nabavki za 2013. godinu, koji je usvojen Odlukom Uprave od 21.02.2013. godine. Nabavke u 2013. godini planirane su u ukupnom iznosu od 122.481.560 KM, dok je ostvareno svega 39.167.447 KM ili 31,98%.

U 2013. godini zaključeno je ugovora o javnim nabavkama ukupne vrijednosti od 39.167.447 KM. Po osnovu provedenih otvorenih postupaka ugovorena je vrijednost od 36.990.871 KM, konkurentskih zahtjeva 1.533.300 KM i direktnih sporazuma 643.276 KM. Prema prezentiranim evidencijama Sektora za javne nabavke u revidiranoj godini uloženo je od strane ponuđača 11 prigovora (distribuirani unutar 6 postupaka nabavke), zatim podneseno 10 žalbi Uredu za razmatranje žalbe, od čega je 1 žalba povučena, 3 žalbe djelimično uvažene, 2 žalbe usvojene u cjelosti i 4 žalbe odbačene kao neosnovane.

U okviru otvorenih postupaka izvršili smo testiranje otvorenog postupka za nabavku Izgradnje Sarajevske obilaznice LOT 3A. Ugovor je dodijeljen Konzorciju koji čine Euro Asphalt d.o.o. Sarajevo i GP ŽGP d.d. Sarajevo u iznosu od 36.816.718 KM što čini 99,53% od svih provedenih otvorenih postupaka javnih nabavki ili 94,00% od svih javnih nabavki provedenih u 2013. godini. Propusti nisu uočeni.

13. KOMENTAR

U ostavljenom roku Uprava Društva je uz dopis broj: 01-0.1.3-3315/14 od 11.06.2014. godine, dostavila Očitovanje na Nacrt Izveštaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja JP Autoceste FBiH“ d.o.o Sarajevo za 2013. godinu. U Očitovanju su date primjedbe za određene konstatacije u nalazima i izraženom mišljenju.

Prihvatili smo dokumentaciono opravdane dokaze i sve što je imalo realnu osnovu za korekciju uključili smo u konačan Izvještaj. Za dio navoda i konstatacija za koje nije bilo osnova jer nije dostavljena dodatna dokumentacija, dano je šire obrazloženje o pojedinim navodima i konstatacijama iz Komentara, u posebnom aktu Pismo Upravi u vezi Odgovor-Komentar na „Nacrt izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja JP Autoceste FBiH d.o.o. za 2013. godinu“, broj: 06-06-1/14 od 30.06.2014. godine.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:
Mirsada Janjoš, dipl. oec.

Vođa tima:
Mira Pažin, viši revizor, dipl.oec

Član tima:
Azra Džeko, revizor, dipl.oec.

IV. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom poslovanja Društva za 2013. godinu konstatirali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

- *Dosljedno i u potpunosti poštivati sve usvojene akta i procedure, te osigurati adekvatan i pouzdan nadzor nad istima, posebno se osvrćući na Pravilnik o računovodstvenim politikama JP „Autoceste FBiH“ d.o.o. i Uputstvo o obavljanju poslova naplate cestarine na autocestama, brzim cestama i objektima sa naplatom*
- *Putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, nastaviti započete aktivnosti vezane za formiranje Odbora za reviziju i Odjela za internu reviziju.*
- *Potrebno je da Izvještajo realizaciji plana poslovanja sadrži dovoljne informacije i obrazloženja o realizaciji plana kao i o svim značajnijim odstupanjima od istoga.*
- *Potrebno je da Društvo uspostavi detaljne plan nabavki u sklopu Plana poslovanja kako bi se omogućilo praćenje realizovanih nabavki u odnosu na planirana sredstva, te isto objasni u sklopu Izvještaja o realizaciji Plana poslovanja.*
- *U skladu sa donesenim općim internim aktima urediti organizaciju i potpunu koordinaciju između Sektora za upravljanje i održavanje u okviru koje je oformljena Službe za naplatu cestarine i Sektora za ekonomsko finansijsko poslovanje u okviru kojeg je Služba za računovodstvene poslove, kako bi knjigovodstvena obrada podataka u glavnoj knjizi (evidencija prihoda od posebne naknade za upotrebu autocesta-cestarina) bila evidentirana na osnovu Zakona o računovodstvu i reviziji FBiH, Pravilnika o računovodstvenim politikama JP Autoceste FBiH d.o.o. i Uputstva o obavljanju poslova naplate cestarine na autocestama, brzim cestama i objektima sa naplatom.*
- *Potrebno je Pravilnikom o radu definisati kriterije za utvrđivanje koeficijenta složenosti za obračun plaće, u cilju zadovoljenja principa transparentnosti kod utvrđivanja plaća uposlenih.*
- *Potrebno je Pravilnikom o radu naknade za prijevoz na posao i s posla vršiti u skladu sa stvarnim mjestom boravka uposlenika, te definisati pravo na isplatu iste i za uposlenike kojima mjesto rada nije mjesto prebivališta.*
- *Preispitati opravdanost potpisanih ugovora o djelu ukoliko navedeni poslovi su definirani sistematizacijom.*
- *Prilikom odabira ponuđača za usluge produkcije postupati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, a kod zaključivanja ugovora regulisati ključne elemente nabavke (obim i cijena usluga, rok isporuke, trajanje i sl.), te vršiti blagovremeni nadzor nad izvršenjem ugovora.*
- *Društvo u poslovnim knjigama treba voditi evidenciju promotivnog materijala isporučenog od strane dobavljača, u okviru arhivske građe ili nematerijalnih sredstava, ovisno o vrsti materijala/sredstava.*
- *Preispitati opravdanost ugovora za usluge produkcije i pripreme propagandnog programa, usluge zakupa reklamnog prostora u printanim, digitalnim i drugim medijima u cilju promocije rada Društva obzirom da se radi o javnom preduzeću koje u skladu sa Zakonom o cestama ne ostvaruje dobit i ne posluje na komercijalnom principu.*
- *Troškove i obveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, odnosno u periodu na koji se isti odnose, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i MRS, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava evidentiranje vršiti u korist razgraničenja.*
- *Internim aktom urediti način korištenja sredstava namijenjenih za reprezentaciju sa listom ovlaštenih osoba koja ista sredstva mogu koristiti i utvrditi limite korištenja sredstava za reprezentaciju za svaku ovlaštenu osobu pojedinačno.*

- *Potrebno je izvršiti procjenu vrijednosti donjeg stroja prometnice koji ima ograničeni vijek upotrebe za dionice koje su stavljene u upotrebu u ranijem periodu a koje su prema dosadašnjoj praksi tretirane kao donji stroj bez obračuna amortizacije.*
- *Utvrđiti efekte neobračunate amortizacije i evidentirati ih u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške. Navedenu promjenu računovodstvene politike ugraditi u Pravilniku o računovodstvenim politikama Društva.*
- *Objaviti vrstu i iznos promjene računovodstvene politike koja utječe na tekuće razdoblje ili je imala učinak na bilo koje prethodno razdoblje, ili može imati učinak u budućim razdobljima u skladu sa paragrafom 28; 29; Međunarodnog računovodstvenog standarda 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške.*
- *Uspostaviti evidenciju koja će sadržavati sve osnovne pokazatelje o zemljištu (na koje se parcele odnosi iskazana vrijednost, zemljišno knjižni izvadak, površinu, ranijeg vlasnika, katastarsku općina).*
- *Poduzeti aktivnosti na zaključenju ugovora o pozajmici sa JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo, kojim bi se regulisala međusobna prava i obaveze za data sredstva.*
- *Ispoštovati preporuke Centralne popisne komisije JP Autoceste FBiH na otklanjanju propusta uočenih prilikom popisa sredstava, obaveza i potraživanja na dan 31.12.2013.godine.*
- *S obzirom na vrijednost iskazanih zaliha sirovina i materijala, Društvo treba uspostaviti robno-materijalno knjigovodstvo za vođenje svih vrsta zaliha, radi ažurnog evidentiranja i potpune kontrole nad imovinom.*
- *Blagajničko poslovanje urediti u skladu sa članovima 20., 21. i 22. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, koji nalažu da se poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva uvažavajući načela urednosti, ažurnosti, dokumentiranosti i vjerodostojnosti; da se nastanak poslovnog događaja može dokazati vjerodostojnom knjigovodstvenom ispravom, da se u dnevnik blagajne unose poslovne promjene koje nastaju po osnovu gotovine i drugih vrijednosti koje se vode u blagajni pravne osobe, te da se dnevnik blagajne zaključuje na kraju svakog radnog dana i dostavlja u računovodstvo istog a najkasnije narednog dana.*
- *Izvršiti dogradnja softverske aplikacije za funkcionalnost automatskog podatkovnog interfejsa blagajne sa glavnom knjigom i automatskog generiranje knjigovodstvenog naloga sa svim elementima u skladu sa zakonskom regulativom kako bi se smanjila mogućnost ljudske greške kao i neovlaštene izmjene podatka.*
- *Sve korekcije na blagajni koje utiču na sistemsko zaduženje ili gotovinu da se vrše kroz softversku aplikaciju na način da se generira stavka (slog u bazi podataka) korekcije uz komentar o razlozima korekcije uz arhiviranje relevantne dokumentacije.*
- *Izvrši dogradnju izvještaja softverske aplikacije za nove izvještaje (npr. dnevni promet i rekapitulacije dnevnog prometa, za period od do), kao i dodavanje elemenata u postojećim izvještajima koji omogućavaju bolje kontrole i međusobnu uporedivost (ukupan broj vozila, iznos u nominalnoj valuti srednji kurs, prodajni kurs, kursne razlike, broj vozila po kategorijama iznos cestarine).*
- *Izvještaje iz sistema relevantne za evidencije prometa blagajni štampati, ovrjavati potpisom i arhivirati.*
- *Usaglašavanja stanja u bazama podataka pomoćne evidencije blagajne sa podacima relevantne dokumentacije o prometu na autoputu i stanja konta blagajne za prethodni period, kao i izvještajnu godinu.*